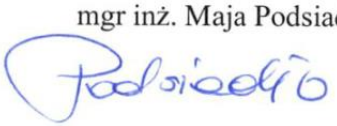
PLAN OGÓLNY

GMINA ROJEWO

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Autor opracowania

mgr inż. Maja Podsiadło

Bydgoszcz, wrzesień 2026 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp…….…....…..3
   - Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami……...…..…....3
   - Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy…….…....4
2. Ogólna charakterystyka gminy……...……..7
   - Podstawowe informacje o gminie - charakterystyka ……...……..…7
   - Powiązania gminy z systemem przyrodniczym……...……...26
   - Ogólna charakterystyka stanu środowiska. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu.……..……....…..28
3. Informacje o zawartości projektu planu ogólnego…….....31
   - Koncepcja rozwoju i zagospodarowania gminy zawarta w planie ogólnym gminy Rojewo…31
   - Strefy planistyczne…….32
   - Identyfikacja zmian w strukturze przestrzennej Gminy. Potencjalne zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym wprowadzane przez plan ogólny – porównanie struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy w dotychczasowym i obecnym dokumencie planistycznym……36
4. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko……...…...40
5. Ustalenia końcowe…….….42
   - Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu (tzw. „wariant zerowy”)…….....……42
   - Analiza możliwości zastosowania rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem wdrażania ustaleń projektu planu ogólnego……..…….45
   - Analiza możliwości rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu wraz z uzasadnieniem ich wyboru……..……46
   - Propozycja monitoringu skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania…….....…….49
   - Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko…….....50
   - Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym…….....51

1. WSTĘP

Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Obowiązek sporządzenia prognozy do projektu planu ogólnego gminy wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 roku Nr 199 poz. 1227; Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.).

Prognoza powinna:

- zawierać:
a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
c) propozycje monitoringu - dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

- określać, analizować i oceniać:
a) istniejący stan środowiska
b) prognozowane zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu (tzw. „wariant zerowy”),
c) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
d) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
– różnorodność biologiczną,
– ludzi,
– zwierzęta,
– rośliny,
– wodę,
– powietrze,
– powierzchnię ziemi,
– krajobraz,
– klimat,
– zasoby naturalne,
– zabytki,
– dobra materialne
– z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

- przedstawiać:
a) analizę możliwości zastosowania rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Planu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
b) analizę możliwości rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie Planu ogólnego wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Proponowany zakres niniejszej prognozy, zgodnie z powyższą ustawą, został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe i pomocnicze:

- Opracowanie ekofizjograficzne do planu ogólnego gminy Rojewo,
- Gminny program ochrony środowiska i plan gospodarki odpadami,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego,
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego,
- Program ochrony środowiska i plan gospodarki odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego,
- Raporty o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego z lat 2000-2017 (WIOŚ),
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2022-2030,
- Dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- Ocena stanu sanitarnego województwa kujawsko-pomorskiego (Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy),
- Dane, opracowania i informacje pozyskane w trakcie sporządzania planu ogólnego gminy,
- www.geoportal.gov.pl, www.geoportal.mojregion.info, www.stat.gov.pl, GoogleEarth.

Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Niniejsze opracowanie, w warstwie merytorycznej, jest podzielone na dwie zasadnicze części:

1) Informacje na temat zawartości i ustaleń projektu planu ogólnego oraz ogólna charakterystyka gminy.
2) Właściwa prognoza. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przeanalizowano uwzględniając dwie płaszczyzny: 1. funkcje planowane do rozwoju i realizacji na terenie Gminy (ujęcie funkcjonalne – „działaniowe”), 2. strefy planistyczne (ujęcie przestrzenne).

dla następujących aspektów środowiska:

a) system Natura 2000
b) różnorodność biologiczna,
c) ludzie,
d) zwierzęta i rośliny,
e) woda,
f) powietrze,
g) powierzchnia ziemi,

h) krajobraz,
i) klimat,
j) zasoby naturalne,
k) zabytki i dobra kultury,
l) dobra materialne.

Ponadto w opracowaniu zawarto informacje o charakterze technicznym dotyczące wdrażania Planu Ogólnego w kontekście jego oddziaływania na środowisko, analizę możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych, analizę rozwiązań mających na celu zapobieganie negatywnym oddziaływaniom na środowisko, ich ograniczanie lub kompensację przyrodniczą, wytyczne w zakresie monitoringu, a także streszczenie w języku niespecjalistycznym.

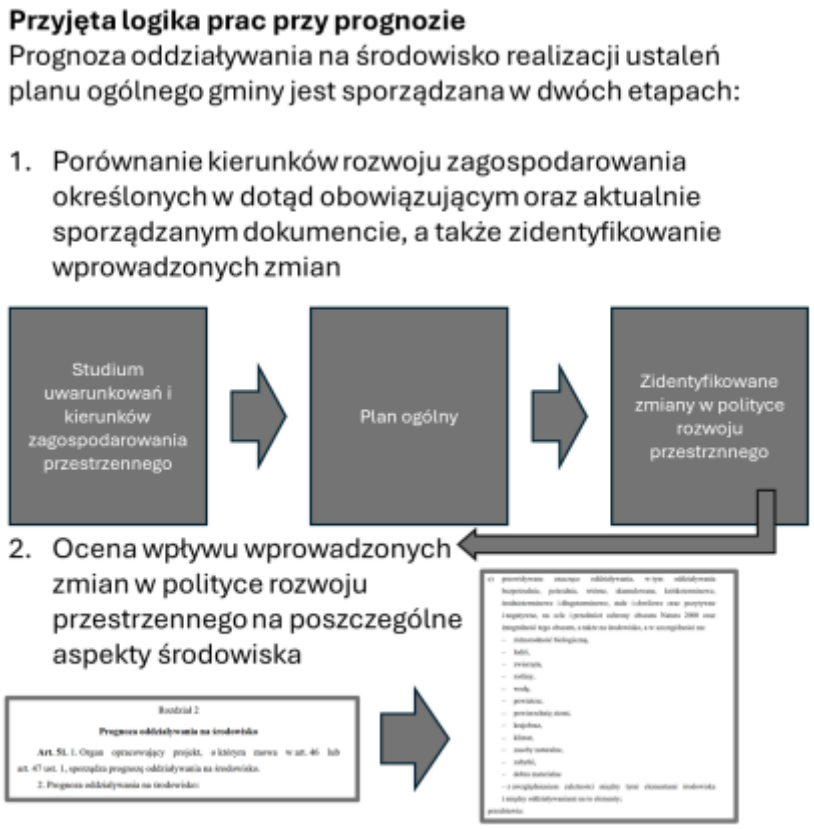
W następstwie reformy planowania przestrzennego plan ogólny gminy (dalej: POG) stał się podstawowym dokumentem planistycznym przygotowywanym i uchwalanym przez gminę. Jego celem jest określenie głównych kierunków zagospodarowania przestrzennego całego obszaru gminy. POG nie jest jednak pierwszym dokumentem o takim charakterze, w związku z czym prognoza oddziaływania na środowisko do tego dokumentu nie może być sporządzana w taki sposób, jakby wyznaczał on wszystkie założenia rozwoju przestrzennego obszaru dotychczas niezagospodarowanego. POG uwzględnia bowiem zarówno istniejące już w gminie zagospodarowanie, jak i kierunki jego rozwoju lub zmian określone w dotychczas obowiązującym dokumencie, który odpowiadał za ich wyznaczanie. Bez znaczenia pozostaje przy tym, że ustalenia tego dokumentu nie zostały dotychczas zrealizowane; dokument ten wprowadzał już takie zamierzenie, a POG dokonuje wyłącznie adaptacji tych ustaleń, zapewniając ciągłość określonej wizji i koncepcji rozwoju gminy. Tym samym planu ogólnego gminy nie można obciążać odpowiedzialnością za wszystkie ustalenia w nim formułowane ani za prognozowane skutki środowiskowe ich realizacji.

Uwzględniając cel sporządzania POG, tj. określenie kierunków kształtowania zagospodarowania poprzez przypisanie funkcji poszczególnym terenom oraz jego rolę w procesie planistycznym, polegającą na stanowieniu podstawy dla sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, stwierdza się znaczną analogię do roli i znaczenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (dalej: SUiKZP). Dotychczas to SUiKZP było dokumentem kształtującym kierunki rozwoju zagospodarowania w gminie, a na etapie jego sporządzania projekt studium podlegał strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko w celu ustalenia, w jaki sposób realizacja ustaleń tego dokumentu może oddziaływać na środowisko. Rozwój przestrzenny gminy jest procesem ciągłym, niezależnym od charakteru dokumentów planistycznych, które – zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami – formułują jego założenia. W związku z tym za właściwe i w pełni uzasadnione należy uznać przyjęcie metodyki sporządzania prognozy do projektu POG, zakładającej porównanie ustaleń tego dokumentu z ustaleniami SUiKZP, które dotychczas formułowało założenia polityki rozwoju. Jeżeli POG przejął w tym zakresie rolę SUiKZP, zasadne jest w pierwszej kolejności zidentyfikowanie zmian w kierunkach rozwoju przestrzennego gminy, które są obecnie wprowadzane, a w drugiej kolejności – dokonanie oceny, jaki wpływ na środowisko może mieć realizacja tych ustaleń, które w POG zostały zmienione w stosunku do dotychczas obowiązującego SUiKZP.

Z punktu widzenia oddziaływania ustaleń planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego szczególnie istotne jest odniesienie tych ustaleń do ustaleń dotychczas obowiązujących, tj. określenie charakteru i skali ewentualnych zmian. Należy wskazać, że prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy przede wszystkim zmian w zakresie tego oddziaływania, które nastąpią w wyniku wdrażania ustaleń planu ogólnego, a w mniejszym stopniu odnosi się do skutków o charakterze trwałym i już występujących, które miały miejsce również przed przyjęciem planu ogólnego i/lub które nie

ulegną zmianie wskutek uchwalenia planu ogólnego oraz realizacji jego ustaleń. Każdy dokument planistyczny o takim charakterze (dotychczas – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, obecnie – plan ogólny gminy) obejmuje określoną grupę ustaleń podlegających adaptacji, które wynikają ze stanu już istniejącego i co do których nie przewiduje się zmian, oraz grupę ustaleń wyznaczających nową jakość w funkcjonowaniu gminy, tj. zagadnienia, które planuje się ustanowić albo zmienić, a które będą miały wpływ na powstanie nowego zagospodarowania i/lub nowych rodzajów oddziaływań na środowisko, względnie modyfikację oddziaływań dotychczas występujących.

Oczywiście sposób zapisu ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz planu ogólnego gminy, nie tylko nie są tożsame, ale wręcz mocno odmienne. Porównanie struktury funkcjonalnoprzestrzennej, a więc kierunków zagospodarowania przestrzennego określanych dla poszczególnych elementów przestrzeni gminy, dotąd i obecnie - nie może się więc odbyć w sposób automatyczny, tylko wymaga eksperckiej analizy na ile obecnie ustalane przeznaczenie terenów (poprzez określenie stref planistycznych), będzie stanowiło kontynuację, a na ile zmianę dotychczasowej polityki przestrzennej gminy. Identyfikacja tych zmian, z uwzględnieniem dopuszczanych/określanych parametrów zagospodarowania, przypisanych dla poszczególnych stref - jest podstawą do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla niniejszego projektu planu ogólnego gminy.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Podstawowe informacje o gminie

Gmina Rojewo jest gminą wiejską położoną w centralnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w północnej części powiatu inowrocławskiego. Od północy graniczy z gminami Nowa Wieś Wielka i Solec Kujawski, od wschodu z gminami Wielka Nieszawka, Gniewkowo, natomiast od zachodu z gminą Złotniki Kujawskie, zaś od południa z gminą Inowrocław. Siedzibą władz samorządowych jest miejscowość Rojewo.

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski obszar gminy znajduje się w obrębie Równiny Inowrocławskiej, stanowiącej część Pojezierza Wielkopolskiego, w obrębie makroregionu Pradolina Toruńsko – Eberswaldzka, w mezoregionie Kotlina Toruńska. Rzeźba terenu ma charakter równinny, co sprzyja prowadzeniu działalności rolniczej i stanowi jeden z podstawowych czynników kształtujących sposób zagospodarowania przestrzeni.

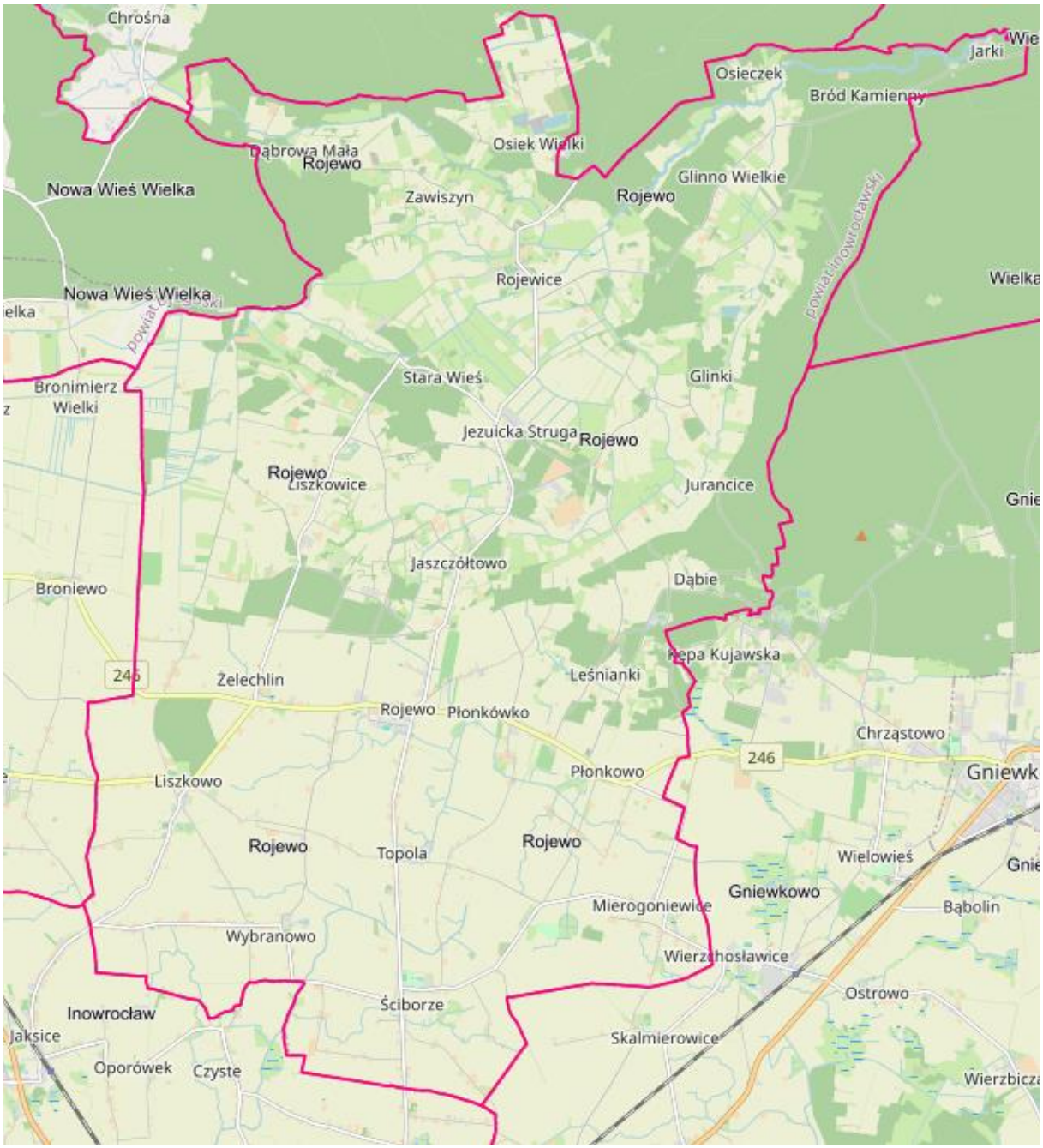
Powierzchnia gminy wynosi około 120 km², co czyni ją szóstą gminą pod względem wielkości w powiecie inowrocławskim. Gmina zamieszkiwana jest przez około 4700 mieszkańców. W skład sieci osadniczej wchodzi 28 miejscowości tworzących łącznie 17 sołectw. Charakterystyczną cechą gminy jest rozproszone osadnictwo oraz niewielka liczba większych miejscowości pełniących funkcje usługowe dla otaczających terenów.

Gmina Rojewo posiada wyraźnie rolniczy charakter. Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy jest wysoki i wynosi ponad 9 042 ha, czyli ok. 75,2%. Grunty leśne w gminie stanowią 20,2% całkowitej powierzchni gminy.

Istotnym elementem środowiska przyrodniczego są kompleksy leśne znajdujące się w centralnej i północnej części gminy. Obszary te wyróżniają się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Dzięki temu ta część gminy pełni ważną funkcję przyrodniczą w skali lokalnej. Układ komunikacyjny gminy zapewnia przede wszystkim powiązania z Inowrocławiem oraz Gniewkowem.

Pomimo dominującego udziału funkcji rolniczej, gmina posiada potencjał rozwojowy związany z walorami środowiska przyrodniczego, dostępnością terenów predysponowanych do rozwoju działalności inwestycyjnej oraz korzystnym położeniem względem głównych ośrodków miejskich regionu. Jednocześnie do istotnych uwarunkowań rozwojowych należy zaliczyć procesy demograficzne oraz rozproszoną strukturę osadniczą, które wpływają na efektywność i koszty funkcjonowania oraz utrzymania infrastruktury technicznej i społecznej.

Tak ukształtowane uwarunkowania przestrzenne, przyrodnicze i społeczno-gospodarcze determinują kierunki rozwoju gminy oraz sposób prowadzenia polityki przestrzennej.

Rys. 1 Położenie i granice administracyjne gminy Rojewo
Źródło: opracowanie własne

Obszary o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Gmina charakteryzuje się wyraźnie ukształtowaną strukturą funkcjonalno-przestrzenną, której podstawowym uwarunkowaniem jest zróżnicowanie fizycznogeograficzne obszaru, obejmujące część położoną na wysoczyźnie oraz część zlokalizowaną w obrębie pradoliny. Granica pomiędzy wskazanymi jednostkami jest wyraźnie zaznaczona w strukturze przestrzennej gminy i przebiega w strefie krawędziowej wysoczyzny, rozciągającej się na północ od miejscowości Budziaki, Żelechlin, Rojewo, Płonkówko i Dąbie.

W części południowej gminy zlokalizowana jest większość większych i średnich jednostek osadniczych, w tym siedziba gminy oraz miejscowości Ściborze, Liszkowo, Wybranowo, Topola, Płonkowo

i Płonkówko. W części północnej znajdują się natomiast mniejsze jednostki osadnicze, w tym Jezuicka Struga, Liszkowice, Osiek Wielki i Rojewice.

Opisane zróżnicowanie fizycznogeograficzne stanowi trwałe uwarunkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, którego charakter nie podlega istotnym zmianom w ramach prowadzonej polityki lokalnej. Determinuje ono szereg uwarunkowań rozwoju i sposobu funkcjonowania gminy, w szczególności w zakresie warunków glebowych i przydatności rolniczej terenu, predyspozycji do prowadzenia działalności hodowlanej, warunków wodnych i litologicznych warunkujących możliwości rozwoju osadnictwa, a także charakteru użytkowania i przekształcania przestrzeni.

Zróżnicowanie to znajduje odzwierciedlenie również w stopniu koncentracji i rozproszenia zabudowy oraz w strukturze terenów zadrzewionych, zakrzewionych i innych elementów przyrodniczych. W konsekwencji wpływa ono także na kształtowanie lokalnych warunków mikroklimatycznych.

W ujęciu funkcjonalnym część południową gminy można określić jako obszar o dominującej funkcji rolniczo-osadniczej, natomiast część północną jako obszar o funkcjach ekologiczno-leśno-rolniczo-osadniczych. Zróżnicowanie to stanowi trwały element struktury przestrzennej gminy, który w istotnym stopniu determinował jej dotychczasowy rozwój i pozostaje jednym z podstawowych uwarunkowań formułowania przyszłej struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz kierunków rozwoju gminy.

Geologia i ukształtowanie terenu

Gmina Rojewo położona jest w obrębie tzw. plakantyklinorium kujawskiego. Najstarszymi rozpoznanymi utworami geologicznymi są osady górnej jury, których miąższość może osiągać ok. 40 m. W ich obrębie występują przede wszystkim mułowce i piaskowce, lokalnie zawierające wkładki syderytowe oraz niewielkie przewarstwienia iłowe. Osady kredowe reprezentowane są przez zróżnicowany zespół utworów, obejmujący piaski, piaskowce i mułowce, lokalnie z konkrecjami syderytu, a także iły z wkładkami gipsowymi, łupki oraz margle. Ich miąższość jest zróżnicowana i wynosi około 70–160 m. Bezpośrednie podłoże osadów czwartorzędowych stanowią utwory paleogenu i neogenu, określane łącznie jako osady trzeciorzędowe. W obrębie paleogenu występują przede wszystkim iły, mułki, piaski, piaskowce i mułowce, datowane na eocen–oligocen. Utwory te występują głównie w podłożu rynien subglacjalnych oraz w obrębie kopalnych dolin rzecznych. Neogen reprezentowany jest przez osady miocenu i pliocenu. Utwory mioceńskie występują przede wszystkim na zboczach i stokach rynien subglacjalnych i glacjalnych oraz w obrębie kopalnych dolin rzecznych. Są to głównie iły, mułki i piaski, miejscami zawierające pokłady węgla brunatnego. Pliocen, stanowiący powszechnie występujące podłoże utworów czwartorzędowych, reprezentowany jest przez iły, mułki i piaski, występujące przede wszystkim poza obszarami bezpośredniego oddziaływania procesów subglacjalnych oraz poza przebiegiem kopalnych dolin rzecznych. Powierzchnię obszaru gminy budują utwory czwartorzędowe, których miąższość jest zróżnicowana i wynosi około 30–120 m. Są one reprezentowane przez osady plejstoceńskie i holoceńskie. Osady plejstoceńskie związane ze zlodowaceniami południowopolskimi (Wilgi), środkowopolskimi (Odry) oraz zlodowaceniem Warty obejmują przede wszystkim gliny zwałowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe. W okresach interglacjalnych, w tym interglacjału pilickiego i eemskiego, powstawały natomiast liczne osady rzeczne, reprezentowane przez piaski i żwiry, a także osady jeziorne, w tym mułki, piaski i gytie oraz mułki jeziorne z wkładkami torfów. Ostateczny charakter powierzchniowej budowy geologicznej obszaru został w znacznym stopniu ukształtowany w wyniku procesów zachodzących podczas zlodowacenia Wisły oraz w holocenie.

Budowa geologiczna obszaru gminy jest zróżnicowana i pozostaje w bezpośrednim związku z genezą oraz ukształtowaniem poszczególnych jednostek geomorfologicznych. W obrębie wysoczyzny dominują osady plejstoceńskie związane z działalnością lądolodu, reprezentowane przede wszystkim przez gliny zwałowe. Lokalnie, w sąsiedztwie cieków wodnych oraz na terenach obniżeń i obszarów podmokłych, występują młodsze osady holoceńskie, w tym namuły oraz piaski rzeczne. Na północ od miejscowości Liszkowice występuje forma kemowa, zbudowana z osadów piaszczysto-żwirowych, lokalnie z udziałem materiału gliniastego. W północno-wschodniej części wysoczyzny występują ponadto osady eoliczne, związane z procesami akumulacji materiału piaszczystego przez wiatr. W strefie krawędziowej, pomiędzy doliną Jezuickiej Strugi a zachodnią granicą gminy, występują piaski i gliny deluwialne, związane z procesami spłukiwania i przemieszczania materiału ze stoków.

Centralna i północna część gminy wykazuje cechy obszaru pradolinowego, czego konsekwencją jest większe zróżnicowanie utworów powierzchniowych. Na znacznym obszarze występują plejstoceńskie piaski i żwiry rzeczne, związane z procesami akumulacji rzecznej zachodzącymi w schyłkowym plejstocenie. Lokalnie, przede wszystkim w południowo-zachodniej części gminy, występują również młodsze osady rzeczne wieku holoceńskiego. Większe ich nagromadzenia występują między innymi na zachód od miejscowości Liszkowice oraz w postaci izolowanych płatów w centralnej części gminy.

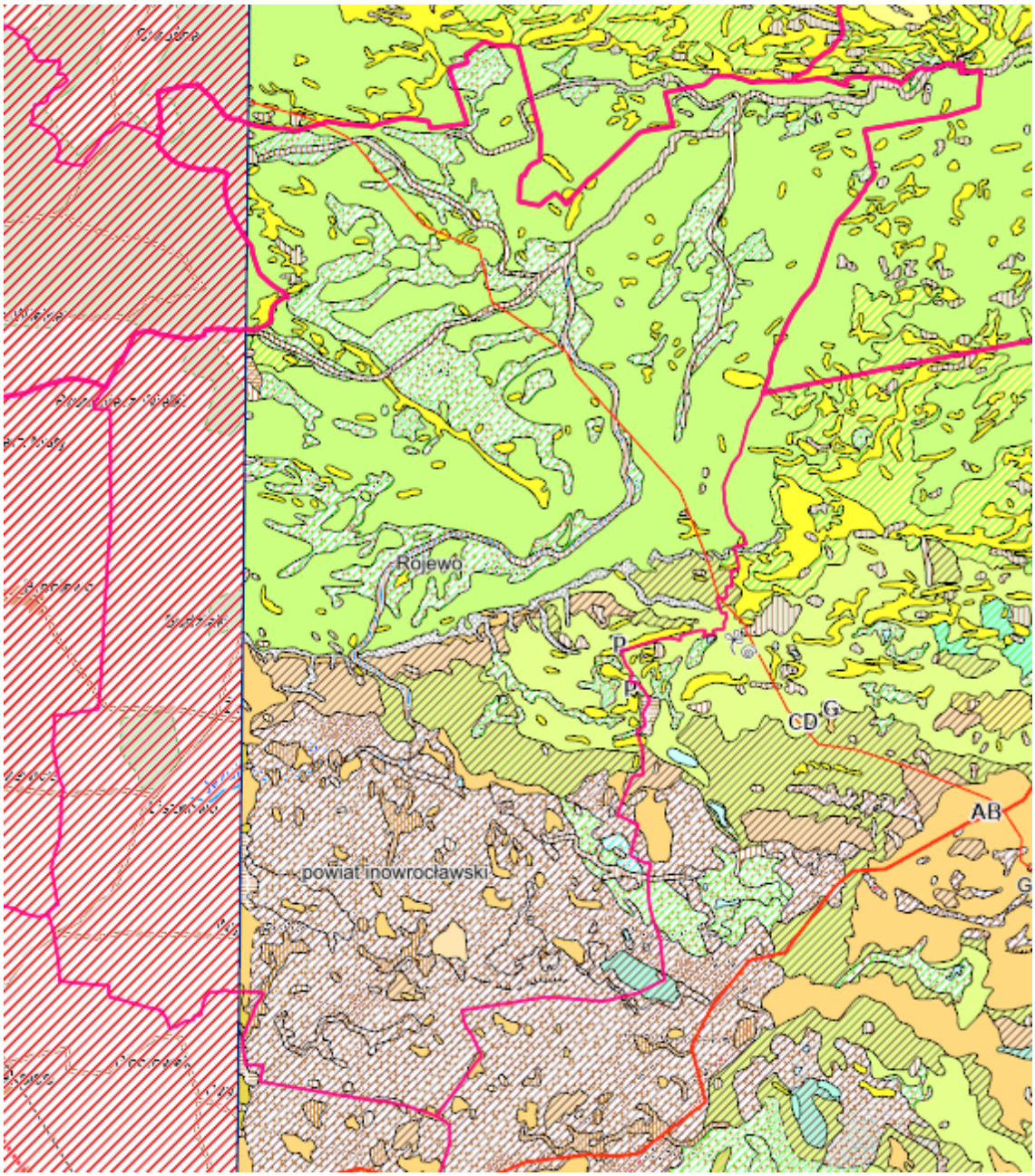
Znaczącym elementem utworów powierzchniowych obszaru są osady eoliczne, reprezentowane głównie przez piaski eoliczne oraz utwory związane z formami wydmowymi. Największe koncentracje tych osadów występują w dwóch rejonach. Pierwszy obejmuje zespół form wydmowych, w tym dobrze zachowane wydmy paraboliczne, położone na zachód od miejscowości Zawiszyn. Drugi obejmuje zalesiony obszar pomiędzy wschodnią granicą gminy a miejscowościami Glinki i Jurancice. Ponadto w rejonie miejscowości Stara Wieś występuje wyraźny pas piasków eolicznych, którego przebieg nawiązuje do kierunku północny zachód–południowy wschód. Na terenie gminy występują również mniejsze, izolowane płaty piasków eolicznych związanych z formami wydmowymi. Największy obszar ich występowania zlokalizowany jest we wschodniej części gminy, w rejonie miejscowości Magdaleniec. Mniejsze powierzchnie tych utworów występują w północnej części gminy.

Pas występowania piasków eolicznych w rejonie Starej Wsi stanowi jeden z elementów różnicujących przestrzennie obszar pradolinowy. Na północ od tego pasa rozciąga się strefa występowania holoceńskich namułów, związanych przede wszystkim z obniżeniami terenu, terenami podmokłymi oraz dolinami cieków. Obszary te stanowią współczesne strefy akumulacji osadów rzecznych, a lokalnie również limnicznych. Występowanie namułów stwierdzono między innymi na rozległym obszarze pomiędzy miejscowościami Stara Wieś i Rojewice, w rejonie miejscowości Glinno Wielkie i Osiek Wielki, na północ od Osieka Wielkiego oraz w dolinie Jezuickiej Strugi, na południe od miejscowości Jezuicka Struga.

Zróżnicowanie litologiczne utworów powierzchniowych, wynikające z odmiennej genezy i wieku osadów, znajduje odzwierciedlenie w ukształtowaniu powierzchni terenu, warunkach gruntowo-wodnych oraz właściwościach pokrywy glebowej. Jednocześnie wpływa ono na sposób użytkowania poszczególnych części gminy, w tym na występowanie terenów rolniczych, leśnych, podmokłych oraz obszarów predysponowanych do zachowania funkcji przyrodniczych.

Z punktu widzenia kształtowania polityki przestrzennej szczególne znaczenie ma zróżnicowanie pomiędzy obszarem wysoczyznowym a pradoliną. Odmienność rzeźby terenu, budowy geologicznej, warunków gruntowo-wodnych i właściwości gleb stanowi istotne uwarunkowanie lokalizacji oraz sposobu rozwoju funkcji osadniczych, rolniczych, leśnych i przyrodniczych. W obszarach występowania utworów organicznych, namułów, terenów podmokłych oraz form wydmowych

wskazane jest uwzględnianie ich podatności na przekształcenia w procesie kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Rys. 2 Fragment mapy geologicznej dla gminy i okolic

Gleby i lasy

Przestrzenne zróżnicowanie pokrywy glebowej na terenie gminy Rojewo pozostaje w ścisłym związku z morfogenezą obszaru, a tym samym z występowaniem dwóch głównych jednostek strukturalno-krajobrazowych: wysoczyzny morenowej w południowej części gminy oraz obszaru terasowo-dolinnego Kotliny Toruńsko-Bydgoskiej w części północnej. W obrębie wysoczyzny morenowej dominują czarne ziemie, zaliczane do najwyższych kompleksów rolniczej przydatności gleb. Charakteryzują się one korzystnymi właściwościami fizycznymi i chemicznymi, w tym dobrze

wykształconą strukturą, znaczną miąższością poziomu próchnicznego oraz wysoką zasobnością w składniki pokarmowe. W sąsiedztwie czarnych ziem występują gleby brunatne i płowe, również odznaczające się korzystnymi właściwościami użytkowymi. Skałę macierzystą wymienionych typów gleb stanowią przede wszystkim utwory gliniaste, sprzyjające kształtowaniu gleb o wysokiej żyzności i wartości produkcyjnej.

Północna część gminy, związana z krajobrazem terasowo-dolinnym Kotliny Toruńsko-Bydgoskiej, charakteryzuje się występowaniem gleb o niższej wartości rolniczej, wykształconych głównie z materiału piaszczystego. W obrębie dolin cieków oraz terenów o podwyższonym poziomie wód gruntowych występują zwarte kompleksy gleb hydrogenicznych, w tym gleb pochodzenia organicznego. Obszary te są w znacznym stopniu użytkowane jako trwałe użytki zielone, obejmujące łąki i pastwiska. Według dostępnych danych udział poszczególnych typów gleb w powierzchni użytków rolnych gminy Rojewo przedstawia się następująco:

- gleby rdzawe – 17%;
- gleby płowe – 5%;
- gleby brunatne – udział śladowy;
- czarne ziemie – 54%;
- mady – 0%;
- gleby murszowo-mineralne – 13%;
- gleby mułowo-torfowe – 10%;
- gleby torfowe i murszowo-torfowe – udział śladowy.

Typ gleby, jej skład granulometryczny oraz właściwości fizyczne należą do cech względnie trwałych, podlegających zmianom w długich okresach czasu. Większą zmiennością charakteryzują się właściwości chemiczne gleb, które pozostają w istotnym stopniu kształtowane przez sposób i intensywność użytkowania rolniczego, w szczególności poziom nawożenia, strukturę użytkowania gruntów oraz rodzaj prowadzonych upraw. Stanowią one wypadkową naturalnej zasobności gleb w składniki mineralne, ich właściwości fizycznych oraz intensywności prowadzonej gospodarki rolnej. Do oceny aktualnego stanu i jakości gleb na terenie gminy Rojewo uwzględnia się w szczególności ich odczyn, zasobność w przyswajalne dla roślin makro- i mikroelementy, a także zawartość metali ciężkich oraz siarki siarczanowej.

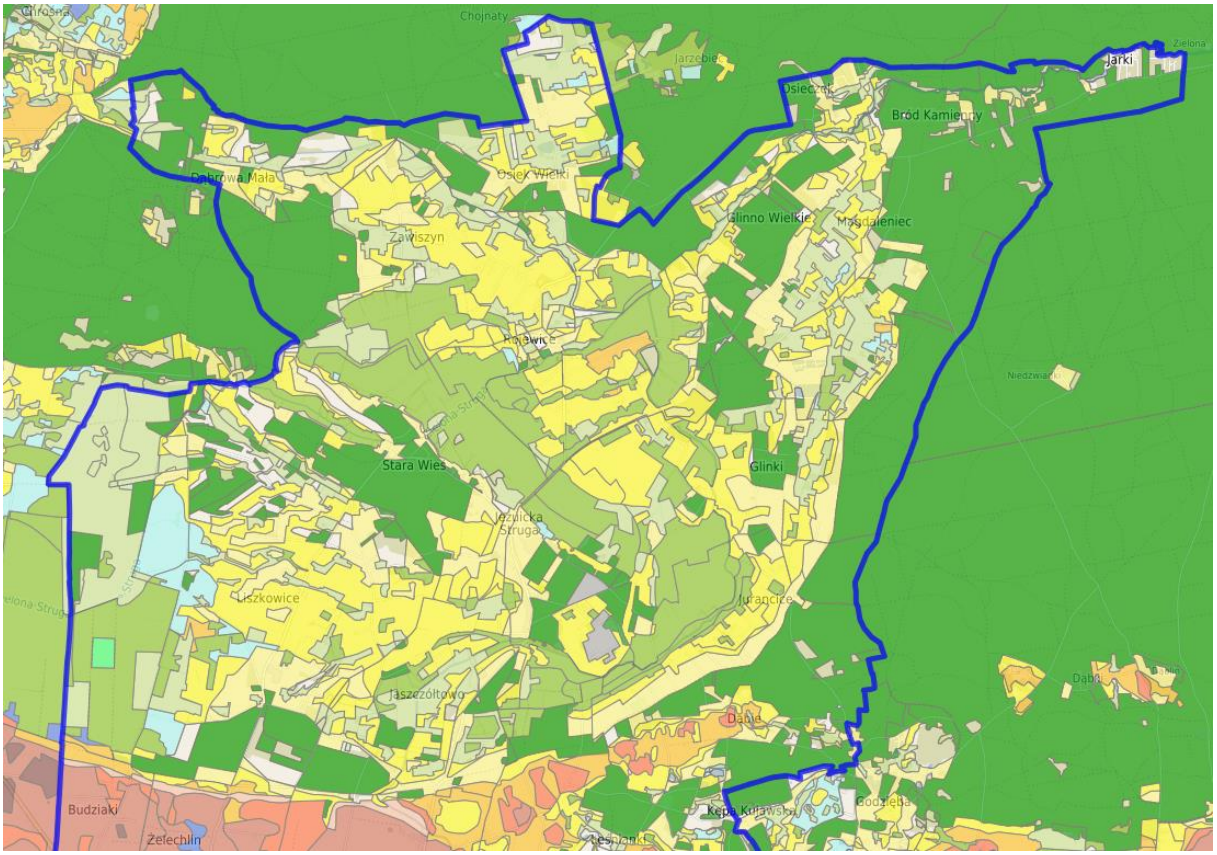
Gleby występujące na terenie gminy Rojewo charakteryzują się relatywnie korzystną zasobnością w składniki pokarmowe, w szczególności fosfor, potas, magnez, bor, miedź, mangan, cynk oraz żelazo. Korzystnym uwarunkowaniem dla prowadzenia gospodarki rolnej jest również odczyn gleb, z istotnym udziałem gleb o odczynie obojętnym i zasadowym.

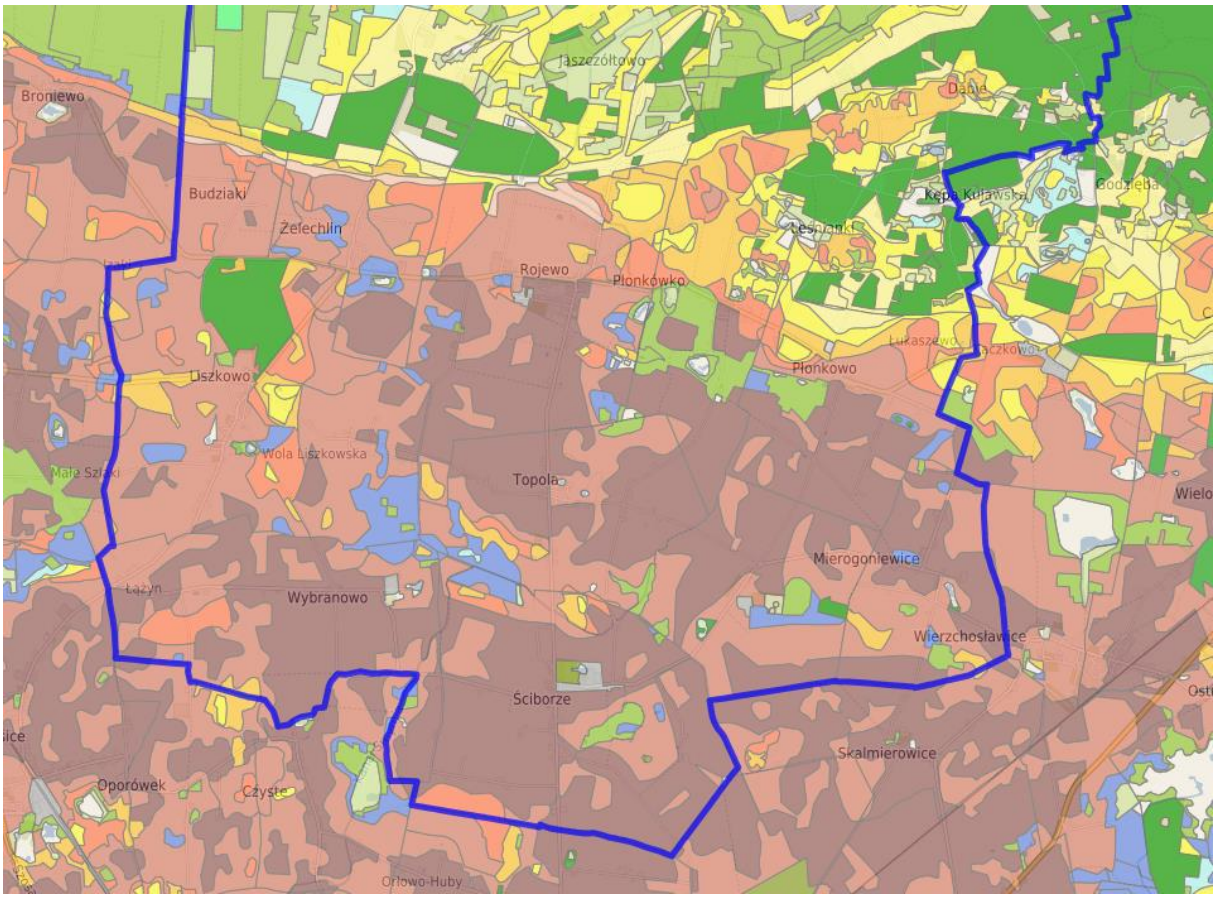
W strukturze użytków rolnych dominują grunty orne, w obrębie których występują przede wszystkim kompleksy rolniczej przydatności gleb: pszenny bardzo dobry i pszenny dobry, z udziałem kompleksu żytniego bardzo dobrego. Kompleksy te są związane w szczególności z występowaniem żyznych czarnych ziem kujawskich, stanowiących istotny potencjał produkcyjny gminy.

Użytki zielone występują przede wszystkim w części pradolinnej gminy, gdzie uwarunkowania gruntowo-wodne sprzyjają rozwojowi trwałych łąk i pastwisk. Ich rozmieszczenie pozostaje w związku z dolinami cieków, obniżeniami terenowymi oraz obszarami o podwyższonym poziomie wód gruntowych.

Istotnym uwarunkowaniem zagospodarowania przestrzennego gminy jest znaczny udział gleb o wysokiej wartości produkcyjnej. Według danych źródłowych gleby zaliczane do klas bonitacyjnych I–IVb stanowią łącznie około 64% ogólnej powierzchni gruntów ornych. W przedstawionym zestawieniu udział poszczególnych klas wynosi: klasa I – 0,7%, klasa II – 21,3%, klasa IIIa – 21,6% oraz klasa IIIb – 8,3%. Największe koncentracje gleb o wysokiej wartości bonitacyjnej występują w obrębie sołectw: Ściborze, Mierogoniewice, Płonkowo, Topola, Rojewo, części Liszkowa, Wybranowo, Płonkówko oraz Dobiesławice.

Zróżnicowanie przestrzenne pokrywy glebowej, a w szczególności występowanie gleb o wysokiej wartości produkcyjnej w obrębie wysoczyzny morenowej, stanowi istotne uwarunkowanie rozwoju przestrzennego gminy. W procesie kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej zasadne jest uwzględnianie potrzeby ochrony zasobów glebowych o wysokiej wartości rolniczej oraz ograniczania ich nieuzasadnionego przeznaczania na cele nierolnicze. Jednocześnie gleby hydrogeniczne, w tym gleby murszowo-mineralne, mułowo-torfowe oraz torfowe i murszowo-torfowe, występujące przede wszystkim w obrębie dolin i obniżeń terenowych, pełnią istotne funkcje przyrodnicze i retencyjne. W procesie planowania przestrzennego wskazane jest zatem uwzględnianie ich szczególnej wrażliwości na zmiany stosunków wodnych, przesuszenie oraz przekształcenia wynikające ze zmiany sposobu użytkowania terenu.

Rys. 3 Klasy bonitacyjne gruntów chronionych na terenie gminy.
Źródło: https://polska.e-mapa.net/?identifyCommune=040708_2.

Charakterystyczną cechą struktury użytkowania terenu gminy Rojewo jest zróżnicowany udział powierzchni leśnych w poszczególnych częściach gminy. Lasy zajmują nieco ponad 20% jej powierzchni, przy czym zdecydowaną większość stanowią lasy państwowe, pozostające w zarządzie nadleśnictw: Gniewkowo, Cierpiszewo i Solec Kujawski. Ich łączna powierzchnia wynosi ok. 2 287 ha.

Największe kompleksy leśne występują w północnej i wschodniej części gminy, w szczególności w rejonie miejscowości Jarki, Dąbie, Dąbrowa Mała i Osiek Wielki. W strukturze gatunkowej lasów zdecydowanie dominuje sosna zwyczajna, która zajmuje około 98% powierzchni leśnej. Tak znaczny udział jednego gatunku wskazuje na wysoki stopień uproszczenia struktury gatunkowej zbiorowisk leśnych oraz ograniczoną różnorodność siedliskową.

Stan zdrowotny i sanitarny części kompleksów leśnych wskazuje na potrzebę podejmowania działań ukierunkowanych na zwiększenie ich odporności na niekorzystne czynniki środowiskowe. W przypadku prowadzenia nowych zalesień oraz przebudowy istniejących drzewostanów wskazane jest zwiększanie udziału gatunków liściastych i kształtowanie drzewostanów o bardziej zróżnicowanym składzie gatunkowym, dostosowanym do lokalnych warunków siedliskowych. Takie działania mogą przyczyniać się do zwiększenia stabilności ekologicznej i odporności kompleksów leśnych na choroby, szkodniki oraz niekorzystne oddziaływania środowiskowe. Lasy, a także zadrzewienia śródpolne, przydrożne, przywodne i przyzagrodowe, pełnią istotne funkcje przyrodnicze, klimatyczne, ochronne i krajobrazowe. Do najważniejszych funkcji tych elementów środowiska należą w szczególności:

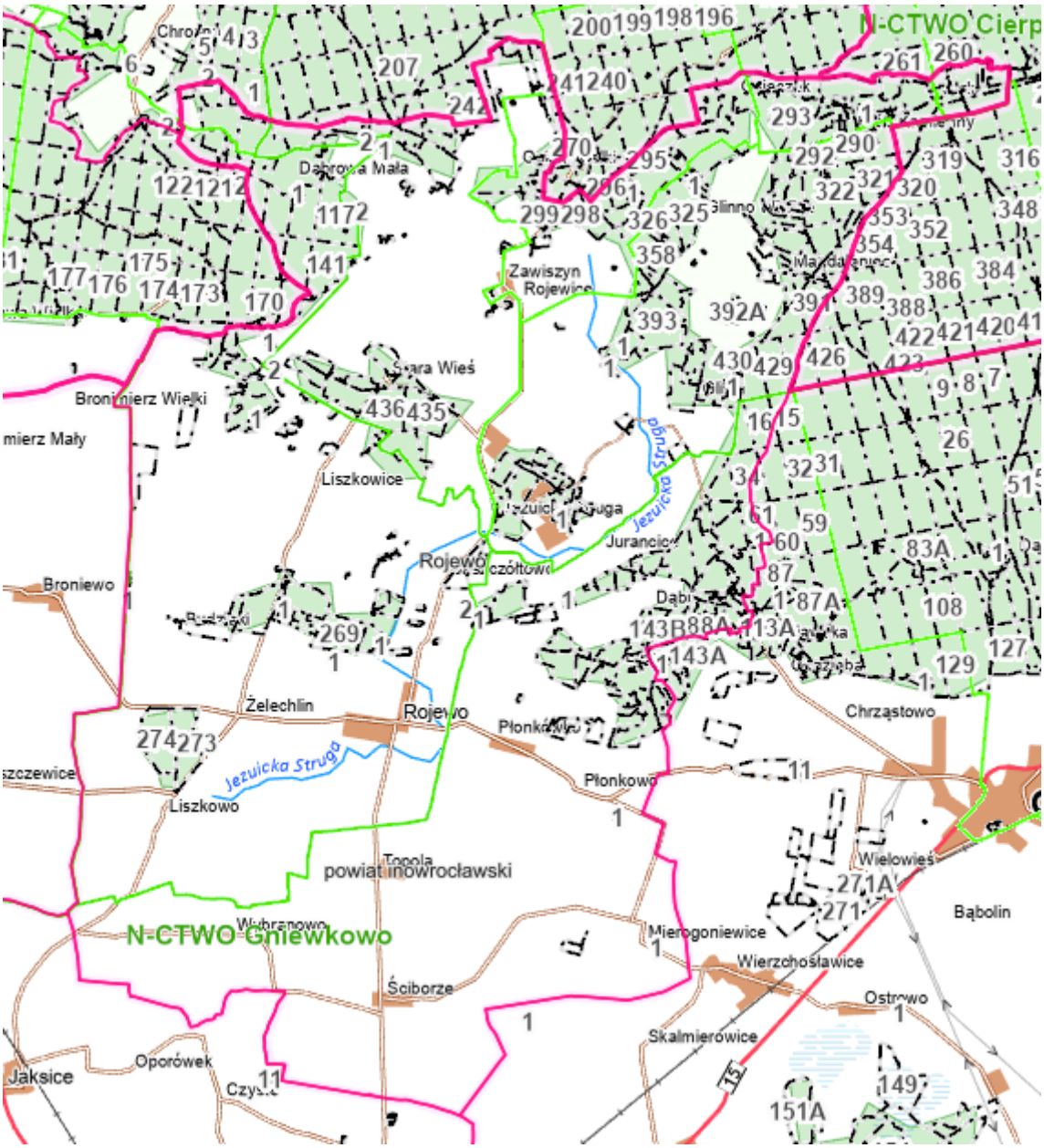
- ograniczanie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń i ich częściowa retencja;

- zwiększanie zdolności retencyjnych gleb oraz ograniczanie powierzchniowego odpływu wód;
- ograniczanie prędkości wiatru i łagodzenie lokalnych warunków mikroklimatycznych;
- zwiększanie wilgotności powietrza w warstwie przygruntowej;
- ograniczanie procesów erozji wodnej i wietrznej;
- stabilizacja i ochrona powierzchni glebowej;
- tworzenie siedlisk oraz miejsc migracji dla organizmów roślinnych i zwierzęcych;
- zwiększanie ciągłości i spójności systemu przyrodniczego;
- kształtowanie walorów krajobrazowych obszarów wiejskich;
- tworzenie naturalnych barier pomiędzy poszczególnymi elementami rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Na terenie gminy występują uwarunkowania sprzyjające zwiększeniu powierzchni leśnej poprzez realizację nowych zalesień. Szczególnie predysponowane w tym zakresie są tereny północnej i północno-wschodniej części gminy, charakteryzujące się niższą przydatnością rolniczą gruntów oraz występowaniem lokalnych uwarunkowań siedliskowych i przestrzennych sprzyjających wprowadzaniu roślinności leśnej. Zalesienia na tych obszarach mogą stanowić formę zagospodarowania pozwalającą na zwiększenie lesistości, poprawę ciągłości przestrzennej kompleksów leśnych oraz wzmocnienie funkcji przyrodniczych i retencyjnych. Obszary predysponowane do zalesienia zostały wskazane na załączniku graficznym do niniejszego opracowania. Ich delimitację przeprowadzono na podstawie opracowania dotyczącego granicy polno-leśnej.

Odmienne uwarunkowania występują w południowej, wysoczyznowej części gminy, która charakteryzuje się intensywnym użytkowaniem rolniczym, wynikającym między innymi z występowania gleb o wysokiej wartości bonitacyjnej i dużej przydatności produkcyjnej. Na tych obszarach priorytetem powinno być zachowanie rolniczego charakteru przestrzeni, przy jednoczesnym zwiększaniu udziału elementów przyrodniczych w strukturze terenów rolnych. W tym celu szczególnie korzystne jest kształtowanie systemu zadrzewień i zakrzewień, obejmującego w szczególności pasy przeciwwietrzne, zadrzewienia śródpolne i przeciwerozyjne, ciągi ekologiczne oraz zadrzewienia przydrożne i przyzagrodowe. Rozwój systemu zadrzewień w południowej części gminy może przyczynić się do poprawy warunków mikroklimatycznych, ograniczenia erozji wietrznej i wodnej, zwiększenia retencji krajobrazowej oraz poprawy warunków siedliskowych dla organizmów związanych z krajobrazem rolniczym. Zwiększenie udziału zadrzewień śródpolnych i innych elementów zielonej infrastruktury może również ograniczać niekorzystne skutki intensywnego użytkowania rolniczego oraz przeciwdziałać procesom degradacji środowiska związanym z przesuszeniem i postępującym stepowieniem obszarów rolniczych Kujaw.

Z punktu widzenia kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy zasadne jest zatem różnicowanie działań w zależności od lokalnych uwarunkowań. W północnej i północno-wschodniej części gminy wskazane jest rozważenie zwiększania powierzchni leśnej na gruntach o niższej przydatności rolniczej oraz poprawa ciągłości istniejących kompleksów leśnych. W południowej części gminy, na obszarach o wysokiej wartości rolniczej, korzystniejsze jest natomiast kształtowanie systemu zadrzewień śródpolnych, przeciwwietrznych, przeciwerozyjnych i ekologicznych, z zachowaniem podstawowej funkcji rolniczej tych terenów.

Rys. 4 Rozmieszczenie terenów leśnych na obszarze gminy Rojewo.
Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/Imgp_2.html?gpmap=gp0

Surowce mineralne

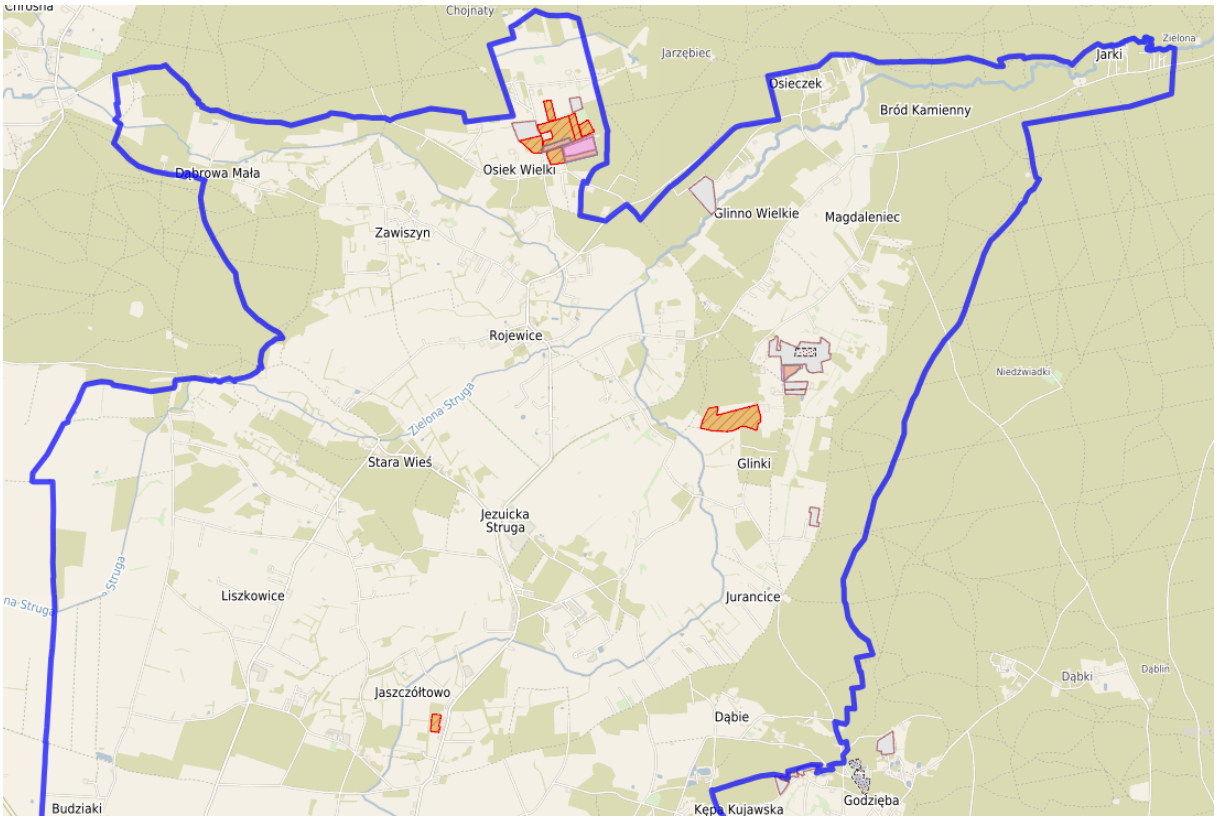
Zróżnicowanie budowy geologicznej obszaru gminy Rojewo znajduje odzwierciedlenie w występowaniu naturalnych nagromadzeń surowców mineralnych. Zgodnie z definicją zawartą w art. 6 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, złożem kopaliny jest naturalne nagromadzenie minerałów, skał oraz innych substancji, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą. Na terenie gminy Rojewo rozpoznano łącznie osiem złóż kopalin. Zgodnie z klasyfikacją przyjętą w opracowaniu, występujące na analizowanym obszarze kopaliny zaliczane są do kopalin pospolitych, reprezentowanych przez kruszywa naturalne. Wszystkie rozpoznane złoża zlokalizowane są w północnej, pradolinnej części gminy i związane są z występowaniem czwartorzędowych osadów piaszczysto-żwirowych.

Spośród rozpoznanych złóż sześć stanowią złoża piasków budowlanych, natomiast dwa pozostałe związane są z występowaniem mieszanek żwirowo-piaszczystych. Pod względem formy geologicznej siedem złóż ma charakter pokładowy. Ich ewentualna eksploatacja wymaga prowadzenia prac odkrywkowych, w tym usunięcia nadkładu zalegającego nad warstwą złożową. Ze względu na charakter występujących kopalin ich ewentualne wydobycie prowadzone jest lub może być prowadzone metodą odkrywkową. Odmienną formę geomorfologiczną reprezentuje złoże piasku „Leśnianki", którego nagromadzenie związane jest z formą wydmową. Złoże obejmowało powierzchnię około 1,09 ha. Eksploatacja została zaniechana.

Eksploatacji zaniechano również w przypadku złóż „Glinno Wielkie I" oraz „Glinno Wielkie II", o powierzchni odpowiednio około 1,3 ha i 2,3 ha. Złoża te były od 1992 r. użytkowane w ramach Żwirowni Glinno Wielkie, gdzie prowadzono wydobycie piasków budowlanych. Obecnie złoża te nie są eksploatowane.

Aktualnie eksploatacja prowadzona jest okresowo na złożu „Osiek Wielki I". Przedmiotem wydobycia jest mieszanka żwirowo-piaszczysta. Obszar związany ze złożem obejmuje około 4,63 ha, przy czym część tego terenu pozostaje w użytkowaniu rolniczym. Grunty rolne występujące w obrębie analizowanego obszaru charakteryzują się klasami bonitacyjnymi IV i niższymi. Pozostałe rozpoznane złoża nie są obecnie eksploatowane i pozostają na etapie szczegółowego rozpoznania zasobów. Złoże „Dębie I" zostało natomiast wykreślone z bilansu zasobów.

Z punktu widzenia kształtowania polityki przestrzennej występowanie udokumentowanych złóż kopalin stanowi istotne uwarunkowanie zagospodarowania przestrzennego gminy. Obszary ich występowania wymagają uwzględnienia w dokumentach planistycznych, z zachowaniem ograniczeń wynikających z obowiązujących przepisów prawa oraz z uwzględnieniem potencjalnych oddziaływań eksploatacji odkrywkowej na rzeźbę terenu, stosunki wodne, gleby, krajobraz oraz sposób użytkowania terenów sąsiednich. Jednocześnie ewentualna eksploatacja złóż powinna być prowadzona z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska oraz docelowego sposobu rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Rys. 5 Tereny i obszary górnicze na terenie gminy.
Źródło: https://polska.e-mapa.net/?identifyCommune=040708_2 (na podstawie danych MIDAS)

Wody powierzchniowe i podziemne

Warunki występowania wód gruntowych na terenie gminy Rojewo są zróżnicowane przestrzennie i pozostają w zależności od szeregu czynników przyrodniczych, w szczególności warunków klimatycznych, wielkości opadów atmosferycznych i parowania, ukształtowania powierzchni terenu oraz budowy geologicznej i litologii utworów powierzchniowych.

Pod względem warunków wilgotnościowych obszar gminy wyraźnie dzieli się na dwie strefy: południową, wysoczyznową oraz północną, pradolinową. W południowej części gminy, w obrębie wysoczyzny morenowej, zwierciadło wód gruntowych zalega na ogół stosunkowo głęboko. Średnia miąższość strefy aeracji wynosi około 10 m, przy czym lokalnie może być większa nawet o około 100%. Płytsze zaleganie wód gruntowych, w tym wód zaskórnych, występuje przede wszystkim w obrębie koryt cieków, w sąsiedztwie niewielkich zbiorników wodnych oraz na terenach łąkowych i lokalnych obniżeniach terenu. Odmienne warunki hydrogeologiczne występują w północnej, pradolinowej części gminy. Niższe położenie terenu, większy udział wód powierzchniowych oraz znaczne powierzchnie zajmowane przez lasy i łąki sprzyjają płytkiemu występowaniu zwierciadła wód gruntowych. Jego średnia głębokość wynosi około 2–4 m p.p.t., przy czym lokalnie występują znaczne wahania poziomu wód. Zróżnicowanie głębokości zalegania zwierciadła wód gruntowych w północnej części gminy wynika przede wszystkim z mozaikowego układu terenów o odmiennych warunkach geomorfologicznych i wilgotnościowych. Występują tu płaskie, nisko położone tereny podmokłe, charakteryzujące się niewielką miąższością strefy aeracji, a także wyraźnie wyniesione ponad ich powierzchnię formy wydmowe. Wysokość względna wydm śródlądowych może lokalnie osiągać około 10–12 m. Formy te występują między innymi w rejonie miejscowości Jezuicka Struga, Stara Wieś, Dąbie, Glinki, Kamienny Bród, Zawiszyn oraz Dąbrowa Mała.

Formy wydmowe zbudowane są głównie z czwartorzędowych piasków eolicznych, charakteryzujących się wysoką przepuszczalnością i podatnością na przesychanie. W konsekwencji zwierciadło wód gruntowych w ich obrębie może wykazywać znaczne spłaszczenie i nie zawsze bezpośrednio nawiązywać do hipsometrycznego ukształtowania powierzchni terenu. Powoduje to występowanie wyraźnych lokalnych kontrastów wilgotnościowych pomiędzy podmokłymi obniżeniami a wyniesionymi formami wydmowymi.

Obszar gminy Rojewo znajduje się w granicach dwóch Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd), stanowiących jednostki przestrzenne wykorzystywane w gospodarowaniu wodami podziemnymi. Ich wyznaczenie uwzględnia przede wszystkim uwarunkowania hydrogeologiczne, charakter występujących poziomów wodonośnych oraz warunki przepływu wód podziemnych. Większa część gminy, położona na północ od działu wodnego zlewni Wisły i Odry, stanowiącego jednocześnie granicę pomiędzy analizowanymi jednostkami JCWPd, należy do JCWPd nr 45 o powierzchni ok. 1375 km². Jednostka ta związana jest przede wszystkim z czwartorzędowym piętrem wodonośnym, zbudowanym głównie z przepuszczalnych utworów piaszczystych o średniej miąższości około 2 m. W obrębie utworów czwartorzędowych występuje jeden poziom wodonośny o charakterze porowym, który według danych źródłowych nie pozostaje w bezpośrednim kontakcie z lokalnie występującym poziomem neogeńskim. Niższe piętro jurajskie również nie wykazuje kontaktu hydraulicznego z wyżej zalegającymi warstwami wodonośnymi.

Południowo-zachodnia część gminy należy do JCWPd nr 43, obejmującej powierzchnię ok. 4023 km². Jednostka ta obejmuje utwory wodonośne wieku czwartorzędowego i triasowego (Q–Tr), zbudowane przede wszystkim z przepuszczalnych piasków o charakterze porowym i średniej miąższości około 3 m. W obrębie utworów czwartorzędowych występuje jeden poziom wodonośny o zróżnicowanym wykształceniu przestrzennym. Poziom wodonośny związany z utworami mioceńskimi występuje na całym obszarze jednostki i lokalnie pozostaje w łączności hydraulicznej z poziomem czwartorzędowym. Ponadto miejscami występują wody podziemne związane z warstwami wodonośnymi kredy.

Zróżnicowanie warunków hydrogeologicznych pomiędzy południową częścią wysoczyznową a północną częścią pradolinową znajduje odzwierciedlenie w warunkach wilgotnościowych gruntów, sposobie użytkowania terenu oraz podatności poszczególnych obszarów na zmiany stosunków wodnych. Szczególnej uwagi wymagają tereny o płytkim zaleganiu zwierciadła wód gruntowych, w tym doliny cieków, obniżenia terenowe oraz obszary podmokłe, które wykazują zwiększoną wrażliwość na odwodnienie i przekształcenia warunków wodnych. Istotne znaczenie mają również obszary zbudowane z przepuszczalnych utworów piaszczystych, w szczególności formy wydmowe. Charakteryzują się one wysoką infiltracją wód opadowych, ale jednocześnie podatnością na okresowe przesuszenie. W związku z tym sposób zagospodarowania tych terenów powinien uwzględniać potrzebę ochrony zasobów wód podziemnych oraz ograniczania źródeł ich potencjalnego zanieczyszczenia.

Charakterystyka hydrograficzna gminy Rojewo jest zróżnicowana. Przez obszar gminy przebiega dział wodny I rzędu, rozdzielający dorzecza Wisły i Odry. Na analizowanym obszarze przebiega on z północnego zachodu na południowy wschód, w przybliżeniu wzdłuż linii wyznaczonej przez miejscowości Liszkowo – Wola Liszkowska – Topola – Dobiesławice. Obszar położony na południe od tej linii odwadniany jest do dorzecza Odry, natomiast pozostała część obszaru gminy – do dorzecza Wisły.

Większość obszaru dorzecza Odry znajdującego się w granicach gminy obejmuje zlewnię cieku Kanał Smyrnia, zaliczaną do zlewni IV rzędu. Poza granicami gminy do Kanału Smyrnia uchodzi ciek Smyrnia. Nazewnictwo obu cieków oraz ich wzajemny układ hydrograficzny wskazują, że pierwotnie głównym ciekiem tej zlewni była Smyrnia, której funkcję przejął następnie sztuczny kanał utworzony

w celu odwodnienia terenów bezodpływowych położonych w rejonie miejscowości Ściborze i Wybranowo.

Reliktem tego układu jest obszar bezodpływowy położony pomiędzy miejscowościami Łążyn i Liszkowo. Kanał Smyrnia, o długości 20,3 km, odprowadza wody do Noteci, a następnie do Warty i Odry, z ujściem do Zalewu Szczecińskiego. Północna część gminy Rojewo, położona na północ od działu wodnego I rzędu, odwadniana jest do dorzecza Wisły poprzez zlewnie Kanału Zielona Struga oraz Tążyny. Zlewnia Tążyny na analizowanym obszarze obejmuje jego południowo-wschodni kraniec, w rejonie miejscowości Mierogoniewice.

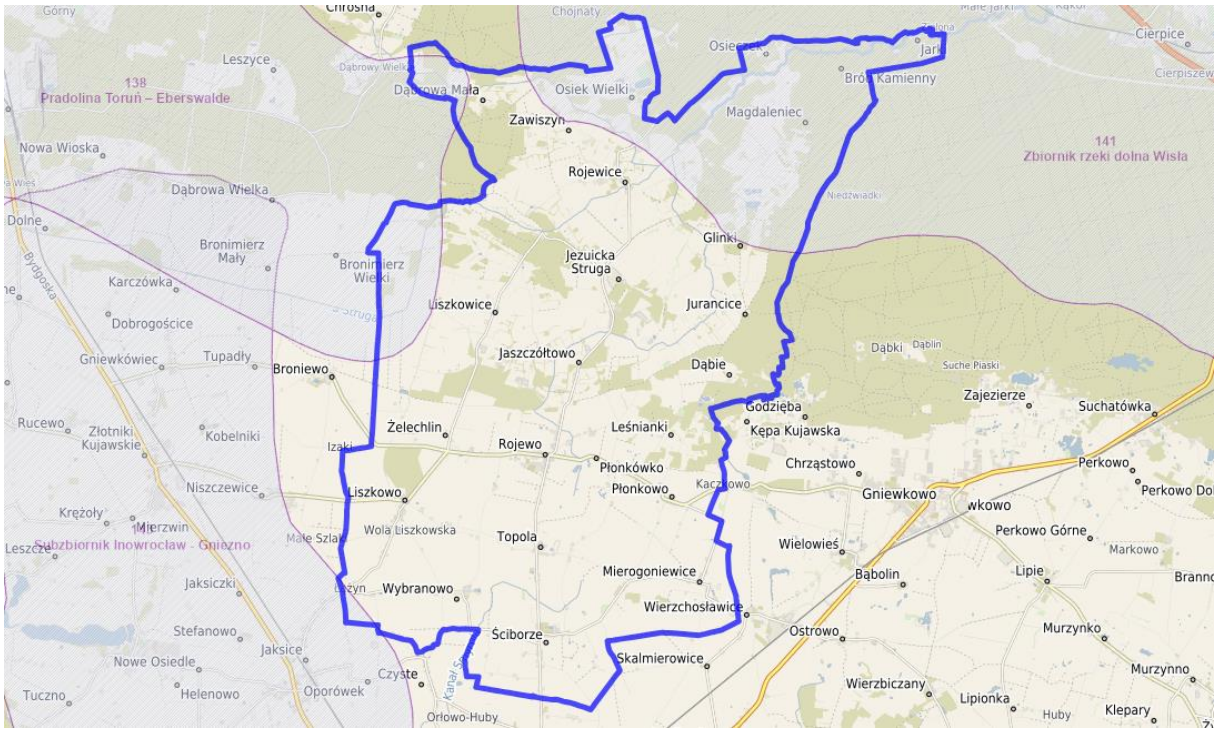
Łączna długość cieków wodnych w granicach administracyjnych gminy Rojewo wynosi 52,3 km. Zgodnie z Atlasem Podziału Hydrograficznego Polski na terenie gminy Rojewo nie występują jeziora.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Na terenie gminy Rojewo występują fragmenty trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Tereny położone na zachód od miejscowości Liszkowice oraz w północno-zachodniej części gminy, w rejonie miejscowości Dąbrowa Mała, znajdują się bezpośrednio nad wschodnim skrajem GZWP nr 138, pn. „Pradolina Toruń-Eberswalde". GZWP nr 138 jest rozległym zbiornikiem wód podziemnych o powierzchni 986 km², rozciągającym się równoleżnikowo w osi pradoliny, od rejonu Nakła nad Notecią na zachodzie. Zbiornik ten jest pochodzenia czwartorzędowego, a jego szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą około 193 tys. m³/dobę.

Północno-wschodnia część gminy znajduje się w zasięgu GZWP nr 141, pn. „Zbiornik rzeki dolna Wisła". Jest to czwartorzędowy, porowy, duży zbiornik o powierzchni ok. 84 km².

Niewielka południowa część gminy Rojewo, obejmująca tereny położone na południe od miejscowości Ściborze, znajduje się w granicach GZWP nr 143, pn. „Subzbiornik Inowrocław-Gniezno". W granicach gminy znajduje się jedynie niewielki fragment tego zbiornika, którego całkowita powierzchnia wynosi około 2000 km². GZWP nr 143 jest zbiornikiem pochodzenia triasowego, o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych wynoszących około 96 tys. m³/dobę.

Rys. 6 Zasięg Głównych Zbiorników Wód Podziemnych na terenie gminy Rojewo
Źródło: https://polska.e-mapa.net/?identifyCommune=040708_2

Klimat

Pod względem warunków klimatycznych gmina Rojewo charakteryzuje się cechami typowymi dla regionu Kujaw. Według klasyfikacji R. Gumińskiego analizowany obszar położony jest w obrębie Środkowej (VII) dzielnicy rolniczo-klimatycznej, charakteryzującej się jednymi z najniższych w Polsce rocznych sum opadów atmosferycznych, wynoszących poniżej 500 mm. Niskie sumy opadów przyczyniają się do okresowego zachwiania bilansu wodnego oraz występowania deficytu wody, szczególnie istotnego w sektorze rolniczym.

Obszar ten charakteryzuje się występowaniem około 100–110 dni z przymrozkami w ciągu roku, średnim czasem zalegania pokrywy śnieżnej wynoszącym około 70 dni oraz okresem wegetacyjnym trwającym około 210–220 dni. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 8°C, natomiast przeciętne roczne usłonecznienie kształtuje się na poziomie 1500–1600 godzin. Na terenie gminy obserwuje się przewagę wiatrów z kierunków zachodnich. Obszar gminy Rojewo nie wykazuje istotnego zróżnicowania lokalnych warunków klimatycznych. Pewne okresowe różnice zaznaczają się pomiędzy terenami wysoczyznowymi a obszarami dolin rzecznych. W rejonie dolin rzecznych okresowo zalegają chłodniejsze i bardziej wilgotne masy powietrza, co sprzyja częstszemu występowaniu przygruntowych przymrozków. Podwyższona wilgotność powietrza oraz zwiększona częstotliwość występowania mgieł i zamgleń występują również w rejonach płytkiego zalegania wód gruntowych oraz w sąsiedztwie stawów i innych niewielkich zbiorników wodnych.

Na lokalne warunki klimatyczne wpływają również niewielkie kompleksy leśne. W ich obrębie występuje zwiększona wilgotność powietrza, mniejsza prędkość wiatru oraz większe zacienienie, a także niższe tempo parowania i ochładzania. Kompleksy leśne wpływają tym samym łagodząco na dobowe i roczne wahania temperatury powietrza. Oddziaływanie lasów na klimat terenów sąsiednich jest szczególnie zauważalne w pasie o szerokości około 50–100 m wokół kompleksu leśnego.

Zasoby przyrodnicze oraz walory krajobrazowe

Gmina Rojewo charakteryzuje się stosunkowo niewielkim udziałem obszarów objętych prawnymi formami ochrony przyrody. Łączna powierzchnia obszarów chronionych wynosi 475,1 ha, co stanowi około 4% powierzchni gminy. Pod względem udziału powierzchni objętej ochroną prawną gmina zajmuje czwarte miejsce w powiecie. Na jej terenie występują następujące formy ochrony przyrody: obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody. Na terenie gminy nie wyznaczono obszarów Natura 2000.

Wzdłuż północno-wschodniej granicy gminy przebiega granica obszaru chronionego krajobrazu Wydmy na południe od Torunia.

Obszar Chronionego Krajobrazu

W północnej części gminy Rojewo znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Wydm Kotliny Toruńsko-Bydgoskiej – część wschodnia i zachodnia. Obszar ten położony jest w przeważającej części w granicach najwyższej terasy Pradoliny Wisły, której rzędne terenu wynoszą około 72–75 m n.p.m. Teren obszaru jest w znacznym stopniu pokryty kompleksami leśnymi, w których dominują bory świeże oraz, miejscami, bory suche, z sosną zwyczajną (*Pinus sylvestris*) jako gatunkiem dominującym.

Obszar charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi oraz pełni istotną funkcję rekreacyjną. Stanowi miejsce intensywnego wypoczynku mieszkańców aglomeracji bydgosko-toruńskiej, a także istotny element lokalnego systemu turystyki i rekreacji. W granicach obszaru wyodrębniono dwa podobszary – część wschodnią i zachodnią. Na jego terenie znajduje się również rezerwat przyrody „Łążyn". Przez obszar przebiegają liczne ciągi komunikacyjne o znaczeniu krajowym i wojewódzkim, a także linie kolejowe. W rejonach zurbanizowanych występują również istotne elementy infrastruktury technicznej, stanowiące ciągi liniowe przecinające obszar chronionego krajobrazu.

Łączna powierzchnia Obszaru Chronionego Krajobrazu Wydm Kotliny Toruńsko-Bydgoskiej – część wschodnia i zachodnia wynosi 29 247,73 ha. Obszar został ustanowiony na podstawie Rozporządzenia nr 9/1991 Wojewody Bydgoskiego z dnia 14 czerwca 1991 r. w sprawie utworzenia 22 obszarów krajobrazu chronionego w województwie bydgoskim (Dz. Urz. Woj. Bydg. z dnia 10 września 1991 r. Nr 17, poz. 127). Obecnie obowiązującym aktem prawnym regulującym funkcjonowanie obszaru jest Uchwała nr IX/181/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 września 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wydm Kotliny Toruńsko-Bydgoskiej – część wschodnia i zachodnia (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2019 r. poz. 4756).

Użytki ekologiczne

Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (CRFOP), prowadzonego przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Warszawie, na terenie gminy Rojewo zlokalizowanych jest 21 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 8,46 ha.

Część spośród ww. obiektów została ustanowiona przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego na mocy Rozporządzenia nr 1/2004 z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne. Obiekty te reprezentują przede wszystkim siedliska o charakterze bagiennym, pełniące istotne funkcje przyrodnicze, w szczególności w zakresie retencji wód, zachowania bioróżnorodności oraz tworzenia lokalnych ostoi flory i fauny. Pozostałe użytki ekologiczne obejmują przede wszystkim zadrzewienia związane z terenami cmentarnymi, pozostałościami dawnych siedlisk oraz otoczeniem pomnika, a także śródleśne użytki zielone, w tym pastwiska.

Pomniki przyrody

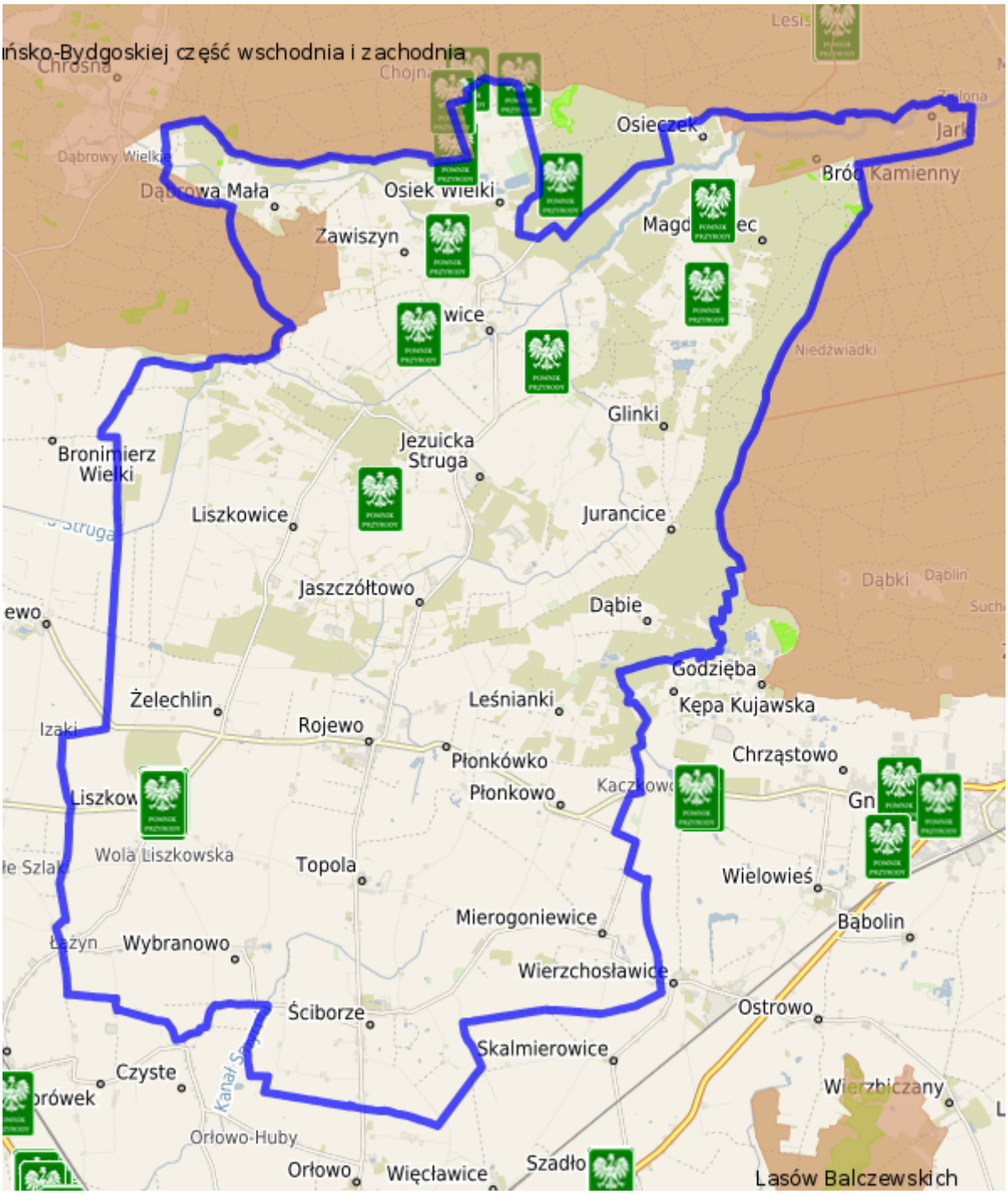
Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (CRFOP) na terenie gminy znajduje się 7 pomników przyrody, na które składa się pięć pojedynczych dębów szypułkowych oraz dwie grupy drzew (dębów szypułkowych, robinii akacjowych, lipy drobnolistnej i jesionu wyniosłego).

Obszary cenne przyrodniczo nieobjęte ochroną prawną

Na terenie gminy Rojewo występują również obszary charakteryzujące się szczególnymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, które nie zostały objęte ustawowymi formami ochrony przyrody. Do najistotniejszych z nich należą dwa obszary o odmiennym charakterze i genezie.

Pierwszym z nich jest zalesione wzniesienie o słabo rozpoznanej budowie geologicznej, położone na północ od miejscowości Liszkowo. Uwarunkowania geologiczne i geomorfologiczne tej formy, w szczególności jej rozmiary oraz względna wysokość, wskazują na jej prawdopodobny charakter kemowy. Podobną pod względem wielkości i budowy formę kemową zidentyfikowano na północny wschód od miejscowości Gniewkowo, w granicach sąsiedniej gminy Gniewkowo. Rzadkość występowania tego typu form geomorfologicznych w rejonie gminy Rojewo, a także ich charakterystyczna budowa, decydują o walorach przyrodniczych i krajobrazowych omawianego obiektu. Drugim obszarem o istotnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych jest strefa krawędziowa rozciągająca się pomiędzy wysoczyzną a obszarem pradoliny, przebiegająca przez całą szerokość gminy Rojewo w układzie równoleżnikowym. Jest to wyraźnie zaznaczona w rzeźbie terenu strefa zboczowa, w znacznym stopniu pozbawiona zwartej pokrywy leśnej, stanowiąca naturalną dominantę wysokościową oraz istotny element ekspozycji krajobrazowej.

Strefa ta jest ponadto rozcinana przez liczne formy erozyjno-denudacyjne, w tym parowy i wąwozy. Szczególne znaczenie geomorfologiczne posiada głęboko wcięty wąwóz związany z doliną Jezuickiej Strugi, który dodatkowo podkreśla zróżnicowanie rzeźby terenu oraz walory krajobrazowe omawianego obszaru.

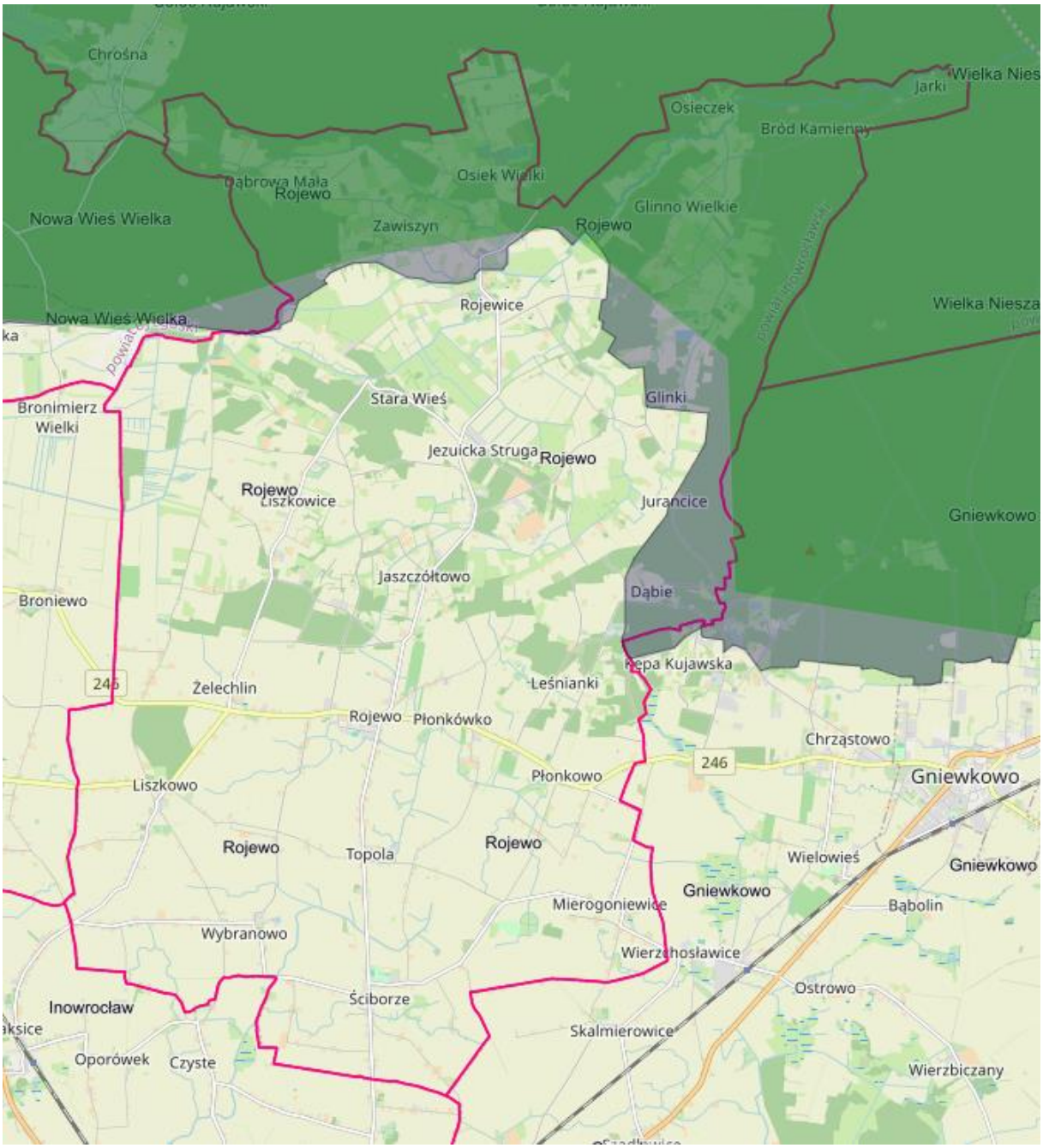
Rys. 7 Formy ochrony przyrody na terenie gminy Rojewo
Źródło: https://polska.e-mapa.net/?identifyCommune=040708_2

Korytarze ekologiczne

W północnej części gminy Rojewo przebiega fragment głównego korytarza ekologicznego o znaczeniu paneuropejskim – Głównego Korytarza Północno-Centralnego (GKPnC-14) „Puszcza Bydgoska". Zasięg korytarza częściowo pokrywa się z obszarem chronionego krajobrazu Wydmy Kotliny Toruńsko-Bydgoskiej – część wschodnia i zachodnia.

Korytarze ekologiczne zostały wyznaczone przez Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk (IBS PAN) w 2012 r. w celu zapewnienia warunków umożliwiających swobodną migrację zwierząt oraz zachowania ciągłości przestrzennej pomiędzy obszarami objętymi ochroną prawną. Ich granice w wielu przypadkach pokrywają się z granicami rozległych kompleksów leśnych, które w koncepcji przebiegu korytarzy ekologicznych na terenie Polski, po spełnieniu odpowiednich kryteriów funkcjonalno-przestrzennych, mogą być klasyfikowane jako tzw. obszary węzłowe (OW). Obszary węzłowe stanowią tereny o szczególnym znaczeniu dla zachowania różnorodności biologicznej i ciągłości ekologicznej, umożliwiające m.in. stałe funkcjonowanie populacji dużych drapieżników, a nie tylko ich okresowe wykorzystywanie w trakcie migracji.

Uwzględnianie korytarzy ekologicznych w procesie planowania przestrzennego ma istotne znaczenie dla zachowania ciągłości ekologicznej oraz właściwego funkcjonowania systemu przyrodniczego. Z tego względu powinny one być uwzględniane w dokumentach planistycznych sporządzanych na poszczególnych poziomach planowania przestrzennego oraz traktowane jako integralne elementy sieci ekologicznych. W ramach działań służących ochronie korytarzy ekologicznych zasadne jest uwzględnianie w dokumentach planistycznych, w szczególności w strategiach, planach ogólnych oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, odpowiednich ustaleń zapewniających zachowanie równowagi przyrodniczej i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska. Działania te powinny służyć zachowaniu drożności korytarzy ekologicznych oraz zapewnieniu możliwości migracji gatunków roślin, grzybów i zwierząt.

Rys. 8 Przebieg korytarzy ekologicznych
Źródło: https://mapa.korytarze.pl/

Powiązania gminy z systemem przyrodniczym

Wszystkie istotne komponenty środowiska przyrodniczego gminy Rojewo stanowią element większych układów przestrzennych i funkcjonalnych, których zasięg wykracza poza granice administracyjne gminy i obejmuje również tereny jednostek sąsiednich. Układy te charakteryzują się zróżnicowaną strukturą, zasięgiem oraz skalą. W odniesieniu do niektórych komponentów środowiska, w szczególności stosunków wodnych i jakości powietrza atmosferycznego, należy podkreślić występowanie wzajemnych powiązań oraz oddziaływań. Oznacza to, że procesy zachodzące na obszarze gminy mogą wywierać wpływ na stan środowiska poza jej granicami, podobnie jak

uwarunkowania i procesy zachodzące na terenach sąsiednich mogą oddziaływać na środowisko gminy Rojewo.

W analizie powiązań gminy z regionalnym systemem przyrodniczym należy uwzględnić w szczególności następujące aspekty:

a) Sieć hydrograficzna – cieki i inne elementy sieci hydrograficznej występujące na terenie gminy posiadają kontynuację na obszarach sąsiednich jednostek administracyjnych. W związku z tym istotne elementy systemu hydrograficznego pozostają w bezpośrednim powiązaniu funkcjonalnym z terenami przyległymi. Przepływ wód powierzchniowych powoduje możliwość przenoszenia skutków oddziaływań środowiskowych pomiędzy poszczególnymi częściami zlewni, niezależnie od granic administracyjnych.

b) Wody podziemne – występujące na terenie gminy zbiorniki i poziomy wodonośne stanowią część większych struktur hydrogeologicznych, których zasięg obejmuje również obszary gmin sąsiednich. Tworzą one wspólny system hydrogeologiczny, w obrębie którego procesy zachodzące na jednym obszarze mogą potencjalnie wpływać na stan zasobów wodnych na terenach przyległych.

c) Rzeźba terenu – formy ukształtowania powierzchni terenu mają charakter ciągły i nie są ograniczone granicami administracyjnymi. Jednostki geomorfologiczne występujące na terenie gminy znajdują swoją kontynuację na obszarach sąsiednich, które charakteryzują się zbliżoną genezą oraz podobnymi cechami morfologicznymi. Dotyczy to w szczególności większych jednostek rzeźby terenu oraz powiązanych z nimi form geomorfologicznych.

d) Gleby – pokrywa glebowa gminy Rojewo stanowi kontynuację struktur występujących na terenach sąsiednich. Podobieństwo warunków geologicznych, geomorfologicznych i klimatycznych wpływa na występowanie zbliżonych typów i podtypów gleb oraz ich właściwości użytkowych. Zasięg poszczególnych jednostek glebowych nie jest zatem związany z przebiegiem granic administracyjnych.

e) System obszarów chronionych – część obszaru gminy Rojewo objęta jest ustawowymi formami ochrony przyrody, których zasięg lub powiązania funkcjonalne wykraczają poza granice administracyjne gminy. Występujące na jej terenie formy ochrony przyrody mogą posiadać kontynuację na obszarach jednostek sąsiednich, tworząc element regionalnego systemu ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych.

f) Stan środowiska – gminy sąsiednie wykazują zbliżoną strukturę funkcjonalno-przestrzenną, co znajduje odzwierciedlenie w podobnym charakterze oraz skali występujących presji środowiskowych. Dotyczy to w szczególności presji związanych z rolnictwem, gospodarką przestrzenną, transportem oraz emisją zanieczyszczeń. W konsekwencji stan poszczególnych komponentów środowiska może wykazywać podobne uwarunkowania również w wymiarze ponadlokalnym.

Ponadto centralna i północna część gminy, w znacznym stopniu pokryta kompleksami leśnymi, została włączona do systemu korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym. Stanowi to element ponadlokalnych powiązań przyrodniczych i ekologicznych oraz włącza obszar gminy Rojewo w krajowy system ciągłości przestrzennej siedlisk i migracji organizmów. Zachowanie drożności tych struktur ma znaczenie dla utrzymania ciągłości ekologicznej oraz możliwości przemieszczania się organizmów pomiędzy większymi kompleksami przyrodniczymi.

Ogólna charakterystyka stanu środowiska. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

Powiat inowrocławski, choć generuje bardzo duże ilości zanieczyszczeń i z tego powodu podlega szczegółowemu monitoringowi środowiska, nie jest badany w sposób równomierny. Większość pomiarów koncentruje się w rejonie Inowrocławia, Janikowa i Kruszwicy, podczas gdy północno-wschodnia część powiatu pozostaje rozpoznana w znacznie mniejszym stopniu. W związku z tym stan środowiska na terenie gminy Rojewo można oceniać jedynie na podstawie skąpych danych lub pośrednich przesłanek, przede wszystkim przez analogię do innych, lepiej zbadanych obszarów.

System monitoringu środowiska, prowadzony przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska, koncentruje się przede wszystkim na obszarach charakteryzujących się szczególnymi walorami przyrodniczymi oraz na terenach zurbanizowanych i uprzemysłowionych. Gmina Rojewo nie należy do żadnej z wymienionych kategorii, w związku z czym zakres dostępnych danych dotyczących stanu poszczególnych komponentów środowiska jest ograniczony. Dotyczy to w szczególności danych umożliwiających kompleksową ocenę stanu środowiska, analizę jego zmian w czasie oraz prowadzenie porównań wieloletnich.

Gmina Rojewo położona jest w granicach powiatu inowrocławskiego, który charakteryzuje się relatywnie wysokimi wartościami emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych pochodzenia przemysłowego, a także znacznym poborem wód na potrzeby przemysłu. Na terenie powiatu występuje również znaczna ilość wytwarzanych i składowanych odpadów. Skalę oraz złożoność historycznych przekształceń środowiska potwierdza fakt, że rejon Inowrocławia był w przeszłości zaliczany do obszarów ekologicznego zagrożenia, w ramach klasyfikacji przeprowadzonej w latach 80. XX wieku. Należy jednak podkreślić, że przytoczone wskaźniki odnoszą się do powiatu jako całości, charakteryzującego się znacznym zróżnicowaniem pod względem struktury funkcjonalno-przestrzennej, sposobu użytkowania terenu oraz stanu środowiska. Gmina Rojewo, na tle pozostałych obszarów powiatu, może być zaliczona do terenów o relatywnie niewielkim stopniu antropogenicznego przekształcenia środowiska, charakteryzujących się brakiem istotnych źródeł emisji, które w znaczącym stopniu wpływałyby na wartości wskaźników odnotowywanych w skali całego powiatu.

Jednoznaczna ocena stopnia, w jakim emisje zanieczyszczeń generowane na terenie powiatu wpływają na stan środowiska gminy Rojewo, jest utrudniona ze względu na brak odpowiedniej liczby punktów pomiarowych i danych o charakterze lokalnym. Można jednak przyjąć, że poziom oddziaływania zewnętrznych źródeł emisji na terenie gminy nie odbiega istotnie od poziomu występującego w innych jednostkach położonych w zbliżonej odległości od głównych emitorów. Dla porównania, powiaty aleksandrowski i mogileński wskazywane były jako jednostki charakteryzujące się relatywnie niskim poziomem emisji zanieczyszczeń.

Powiat inowrocławski, w ujęciu statystycznym, należy do obszarów województwa charakteryzujących się wysokim poziomem emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych. Należy jednak uwzględnić ograniczoną reprezentatywność tych danych dla całego obszaru powiatu, ponieważ istotna część emisji koncentruje się na stosunkowo niewielkim obszarze, przede wszystkim w rejonie Inowrocławia. Jednocześnie wyniki pomiarów prowadzonych w Inowrocławiu, w tym na terenie uzdrowiska, wskazywały, że większość analizowanych parametrów jakości powietrza mieściła się w obowiązujących normach. Dotyczyło to m.in. stężeń 24-godzinnych SO_2, stężeń średniorocznych NO_2 i benzenu, stężeń średniorocznych PM10 oraz stężeń średniorocznych ołowiu, arsenu, kadmu i niklu.

Szczegółowa charakterystyka stanu środowiska gminy Rojewo, obejmująca poszczególne jego komponenty, została przedstawiona w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Rojewo". Dokument ten stanowi istotne źródło informacji o uwarunkowaniach i stanie środowiska na terenie gminy. Systematyczna aktualizacja Programu stwarza możliwość bieżącego uwzględniania zmian zachodzących w środowisku oraz może stanowić podstawę do prowadzenia jego okresowego monitoringu. W tym ujęciu Program Ochrony Środowiska pełni nie tylko funkcję dokumentu wspierającego zarządzanie środowiskiem, lecz również narzędzia umożliwiającego śledzenie zmian zachodzących w poszczególnych komponentach środowiska na terenie gminy.

Do kluczowych uwarunkowań związanych z ochroną środowiska oraz występowaniem potencjalnych zagrożeń środowiskowych na terenie gminy Rojewo należą:

- Wody podziemne – pomimo stosunkowo dobrej izolacji poziomów wodonośnych, fakt występowania w granicach gminy dwóch głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) powoduje konieczność zachowania szczególnej dbałości o ochronę ich zasobów oraz jakości wód. Istotne znaczenie ma ograniczanie czynników mogących prowadzić do zanieczyszczenia wód podziemnych, w szczególności związanych z niewłaściwą gospodarką ściekową, rolnictwem oraz rozwojem zabudowy;
- Gleby – istotnym uwarunkowaniem jest konieczność ochrony gleb o wysokiej wartości produkcyjnej przed nadmierną antropopresją, w szczególności przed ich trwałym wyłączaniem z produkcji rolnej w związku z rozwojem terenów zabudowanych i infrastruktury;
- Rzeźba terenu – lokalne występowanie licznych obniżeń i dolin bezodpływowych może sprzyjać okresowemu gromadzeniu się wód powierzchniowych oraz substancji zanieczyszczających. W określonych warunkach może to zwiększać ryzyko ich infiltracji do gruntu, a w konsekwencji oddziaływania na jakość wód gruntowych i podziemnych. Z tego względu szczególnego znaczenia nabiera właściwe gospodarowanie wodami opadowymi i roztopowymi oraz ograniczanie źródeł zanieczyszczeń na terenach podatnych na ich kumulację;
- Infrastruktura komunikacyjna i przesyłowa – przez obszar gminy przebiegają drogi wojewódzkie, na których odbywa się również transport materiałów i substancji niebezpiecznych, a także elementy infrastruktury przesyłowej, w tym rurociągi. Ich funkcjonowanie wiąże się z potencjalnym ryzykiem wystąpienia zdarzeń o charakterze awaryjnym, mogących skutkować zanieczyszczeniem środowiska, w szczególności powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych;
- Działalność gospodarcza – skala i charakter działalności gospodarczej prowadzonej na terenie gminy nie wskazują na występowanie istotnie rozwiniętego sektora przemysłowego ani dominację działalności charakteryzujących się szczególnie wysokim poziomem ryzyka środowiskowego. Jednocześnie funkcjonowanie podmiotów gospodarczych wiąże się z dodatkowymi obciążeniami środowiska, w tym przede wszystkim ze zwiększeniem natężenia ruchu pojazdów, emisją zanieczyszczeń do powietrza oraz emisją hałasu.

Do głównych rodzajów zagrożeń środowiska oraz negatywnego oddziaływania na warunki zamieszkania ludności na terenie gminy należą:

- Zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego – związane przede wszystkim z intensywnym nawożeniem, spływem powierzchniowym oraz możliwością okresowego gromadzenia się substancji biogennych i innych zanieczyszczeń w bezodpływowych obniżeniach terenu. Z uwagi na predyspozycje gminy do rozwoju wielkoobszarowego, wysoko towarowego rolnictwa,

zagadnienie ograniczania presji rolniczej na środowisko, w szczególności na zasoby wodne i gleby, ma istotne znaczenie.

- Wielkotowarowa hodowla zwierząt – prowadzenie intensywnej produkcji zwierzęcej może wiązać się ze zwiększoną presją na środowisko, w szczególności na jakość wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb. Potencjalne zagrożenia mogą wynikać m.in. z niewłaściwego gospodarowania nawozami naturalnymi, odprowadzania ścieków oraz niewłaściwego magazynowania substancji mogących stanowić źródło zanieczyszczeń.
- „Niska emisja" – związana przede wszystkim z eksploatacją indywidualnych źródeł ogrzewania, w szczególności urządzeń o niskiej sprawności energetycznej. Zjawisko to może nasilać się w okresie jesienno-zimowym, zwłaszcza podczas występowania niekorzystnych warunków meteorologicznych, takich jak bezwietrzna pogoda, inwersje temperatury oraz częste występowanie mgieł, sprzyjające kumulacji zanieczyszczeń w przyziemnej warstwie atmosfery. Według danych Urzędu Gminy udział emisji z indywidualnych źródeł ogrzewania miał stanowić około 90% całkowitej emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Wartość tę należy jednak odnosić do zakresu i metodologii danych źródłowych.
- Zanieczyszczenia komunikacyjne – związane przede wszystkim z ruchem pojazdów odbywającym się po drogach wojewódzkich przebiegających przez teren gminy. Emisje pochodzące ze spalania paliw oraz ścierania nawierzchni dróg i elementów pojazdów mogą wpływać na jakość powietrza, a w bezpośrednim sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych również na stan gleb i wód powierzchniowych.
- Hałas i zagrożenia bezpieczeństwa – związane przede wszystkim z funkcjonowaniem infrastruktury drogowej oraz natężeniem ruchu pojazdów. Oddziaływanie to może przejawiać się zarówno w postaci emisji hałasu komunikacyjnego, jak i występowania potencjalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa mieszkańców, w szczególności w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem pojazdów przewożących substancje lub materiały niebezpieczne.
- Działalność wytwórcza, przemysłowa i handlowa – potencjalne oddziaływanie na środowisko może być związane zarówno z prowadzonymi procesami produkcyjnymi, jak i funkcjonowaniem obiektów towarzyszących, w tym stacji paliw oraz punktów sprzedaży i zaopatrzenia w nawozy i środki ochrony roślin. Obiekty te, w przypadku niewłaściwego użytkowania lub wystąpienia awarii, mogą stanowić potencjalne źródło zanieczyszczenia powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych.
- Napływ zanieczyszczeń z terenów sąsiednich – na jakość powietrza na terenie gminy mogą wpływać również źródła emisji zlokalizowane poza jej granicami administracyjnymi. Z uwagi na występowanie wiatrów z kierunków zachodnich i południowo-zachodnich, w zależności od aktualnych warunków meteorologicznych, możliwy jest napływ mas powietrza z terenów charakteryzujących się większą koncentracją działalności przemysłowej, w szczególności z rejonu Piechcina, Inowrocławia i Janikowa. Skala tego oddziaływania jest uzależniona od wielkości i rodzaju emisji, odległości od źródeł oraz aktualnych warunków meteorologicznych i nie powinna być utożsamiana bezpośrednio z lokalnym poziomem emisji na terenie gminy;
- Odnawialne źródła energii, w tym farmy wiatrowe i elektrownie fotowoltaiczne – na terenie Gminy Rojewo planowana jest budowa farmy wiatrowej składającej się z 6 turbin wiatrowych o całkowitej wysokości do 285m oraz średnicy wirnika wraz z łopatami do 172m. Będzie się ona znajdowała w zachodniej części gminy, na terenie obrębów Liszkowice oraz Liszkowo.

3. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

Koncepcja rozwoju i zagospodarowania gminy zawarta w planie ogólnym gminy Rojewo

Gmina Rojewo stanowi jednostkę samorządu terytorialnego o utrwalonym, wiejskim charakterze funkcjonalno-przestrzennym, w którym istotną rolę odgrywa działalność rolnicza, zarówno w strukturze źródeł utrzymania mieszkańców, jak i w sposobie zagospodarowania przestrzennego. W ramach przyjętych kierunków polityki przestrzennej zakłada się utrzymanie produkcji rolniczej, w tym produkcji żywności, jako jednej z podstawowych funkcji gminy. W związku z powyższym przewiduje się działania ukierunkowane na ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem gruntów o najwyższej wartości produkcyjnej i najwyższych klasach bonitacyjnych. Realizacja innych funkcji i sposobów zagospodarowania terenu powinna każdorazowo uwzględniać konieczność ograniczania presji na zasoby gruntów rolnych oraz ich racjonalnego i oszczędnego wykorzystania.

Jednocześnie zakłada się rozwój działalności pozarolniczych, które mogą wspierać funkcjonowanie i rozwój sektora rolnego. W szczególności wskazuje się na potrzebę tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego oraz usług związanych z obsługą gospodarstw rolnych. Działania te mogą przyczyniać się do wzmacniania lokalnego potencjału gospodarczego, zwiększania stopnia wykorzystania miejscowych zasobów oraz dywersyfikacji źródeł dochodów mieszkańców.

Miejscowość Rojewo zachowa funkcję lokalnego ośrodka usługowego, zapewniającego podstawową obsługę mieszkańców całej gminy. Jednym z istotnych kierunków rozwoju pozostaje wzmacnianie funkcji usługowych, w szczególności poprzez rozwój i poprawę dostępności usług publicznych oraz tworzenie warunków sprzyjających lokalizacji i funkcjonowaniu podmiotów świadczących usługi o charakterze komercyjnym. Zakłada się również wyznaczenie stref dla zabudowy handlowej oraz usługowej, co korzystnie wpłynie na rozwój gminy.

Podejmowane działania powinny być ukierunkowane na zapewnienie mieszkańcom możliwie dogodnego dostępu do podstawowych usług, adekwatnego do lokalnych potrzeb i uwarunkowań przestrzennych. Rozwój funkcji usługowych w miejscowości Rojewo powinien służyć poprawie dostępności i jakości obsługi ludności, a tym samym wspierać kształtowanie korzystnych warunków życia mieszkańców oraz wzmacniać znaczenie miejscowości jako lokalnego centrum obsługi ludności.

Zgodnie z prognozami demograficznymi przewiduje się, że liczba mieszkańców gminy będzie utrzymywać się na poziomie zbliżonym do obecnego, przy czym nie zakłada się jej istotnego wzrostu. W związku z powyższym nie występuje potrzeba wyznaczania rozległych terenów rozwojowych przeznaczonych pod nową zabudowę mieszkaniową. Ewentualne uzupełnianie istniejącej struktury osadniczej powinno mieć charakter adekwatny do realnych potrzeb wpierających rozwój gminy i pozostawać w ścisłym związku z rzeczywistymi potrzebami w zakresie rozwoju zabudowy, wynikającymi z lokalnych uwarunkowań demograficznych, społecznych i przestrzennych.

Ponadto na obszarze gminy przewiduje się rozwój funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnej, jednak w zakresie dostosowanym do lokalnych uwarunkowań oraz przewidywanej skali zapotrzebowania. Funkcja ta będzie realizowana przede wszystkim poprzez możliwość lokalizacji zabudowy związanej z indywidualnym wypoczynkiem i rekreacją, w szczególności zabudowy letniskowej. Zakłada się, że

rozwój tego rodzaju zagospodarowania będzie miał charakter ograniczony i nie będzie stanowił dominującego elementu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy ani powodował istotnych zmian jej dotychczasowego charakteru krajobrazowego i osadniczego.

Szczegółowe rozwiązania planistyczne przyjęte w projekcie zostały oparte na kilku podstawowych założeniach, które wyznaczają ramy dla proponowanych ustaleń.

W pierwszej kolejności przyjęto założenie dostosowania kierunków zagospodarowania przestrzennego do prognozowanych zmian demograficznych oraz przewidywanego rozwoju funkcjonalnego gminy. Oznacza to, że zakres, skala i charakter przewidywanych przekształceń struktury przestrzennej zostały określone z uwzględnieniem prognozowanych tendencji demograficznych, a także rzeczywistych potrzeb wynikających z funkcji pełnionych przez gminę oraz jej uwarunkowań społeczno-gospodarczych. Przyjęte rozwiązania mają na celu zapewnienie adekwatnego do potrzeb rozwoju zagospodarowania przestrzennego, przy jednoczesnym ograniczeniu nieuzasadnionego rozszerzania terenów przeznaczonych pod nowe formy zagospodarowania.

Po drugie, przyjęto zasadę racjonalizacji sposobu realizacji zadań własnych gminy, przejawiającą się przede wszystkim w dążeniu do koncentracji i uporządkowania procesów inwestycyjnych. Przyjęcie takiego kierunku pozwala na efektywniejsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej, ograniczenie kosztów związanych z rozbudową i utrzymaniem infrastruktury, a także zwiększenie efektywności gospodarowania przestrzenią i realizacji zadań publicznych.

Po trzecie, istotnym celem przyjętych rozwiązań jest uporządkowanie i racjonalizacja struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz zakłada się umiarkowaną skalę przekształceń w zakresie zagospodarowania przestrzennego gminy, dostosowaną do prognozowanych potrzeb oraz istniejących uwarunkowań. W odniesieniu do rozwoju zabudowy mieszkaniowej i związanych z nią funkcji usługowych przewiduje się przede wszystkim uzupełnianie istniejącej struktury osadniczej oraz niewielkie rozszerzenia terenów zainwestowanych, lokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy. Jednocześnie przewidziano wyznaczenie terenów przeznaczonych pod rozwój działalności gospodarczej. Ich lokalizacja została określona z uwzględnieniem przede wszystkim dostępności komunikacyjnej, w szczególności w powiązaniu z istniejącym układem drogowym. Przyjęte rozwiązania mają na celu zapewnienie odpowiednich warunków dla funkcjonowania działalności gospodarczej, przy jednoczesnym ograniczeniu potencjalnych konfliktów przestrzennych oraz uciążliwości dla istniejących i projektowanych funkcji zagospodarowania gminy.

Strefy planistyczne

Gminny katalog stref planistycznych dla gminy Rojewo obejmuje zestaw parametrów i wskaźników określających zasady oraz dopuszczalny sposób zagospodarowania terenów w poszczególnych strefach planistycznych. W katalogu określono m.in. maksymalną nadziemną intensywność zabudowy, wyznaczającą dopuszczalny poziom koncentracji zabudowy, maksymalną wysokość zabudowy, służącą kontroli skali i gabarytów obiektów budowlanych, a także maksymalny udział powierzchni zabudowy, pozwalający na zachowanie odpowiednich proporcji pomiędzy terenami zabudowanymi a terenami niezabudowanymi.

Istotnym elementem regulacji jest również określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Parametr ten służy zachowaniu odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie aktywnych w strukturze zagospodarowania terenu, sprzyjając utrzymaniu lokalnych funkcji przyrodniczych, w tym retencji wód opadowych, ograniczaniu uszczelnienia powierzchni terenu oraz zachowaniu terenów

zieleni. Jednocześnie zapewnienie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej wpływa korzystnie na kształtowanie warunków życia i wypoczynku mieszkańców.

Zgodnie z artykułem 13c ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obszar objęty planem ogólnym dzieli się w sposób rozłączny na strefy planistyczne. W wyniku tego podziału mogą być wyznaczone następujące strefy planistyczne:

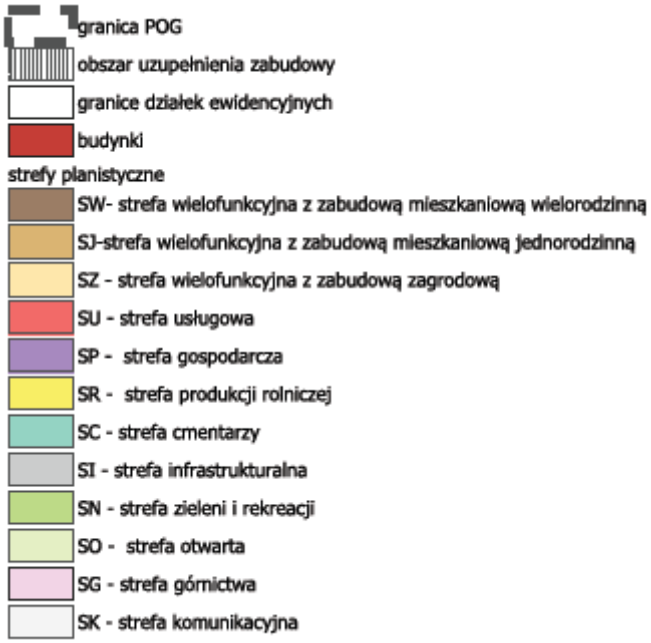
a. strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną;
b. strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną;
c. strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową;
d. strefa usługowa;
e. strefa handlu wielkopowierzchniowego;
f. strefa gospodarcza;
g. strefa produkcji rolniczej;
h. strefa infrastrukturalna;
i. strefa zieleni i rekreacji;
j. strefa cmentarzy;
k. strefa górnictwa;
l. strefa otwarta;
m. strefa komunikacyjna.

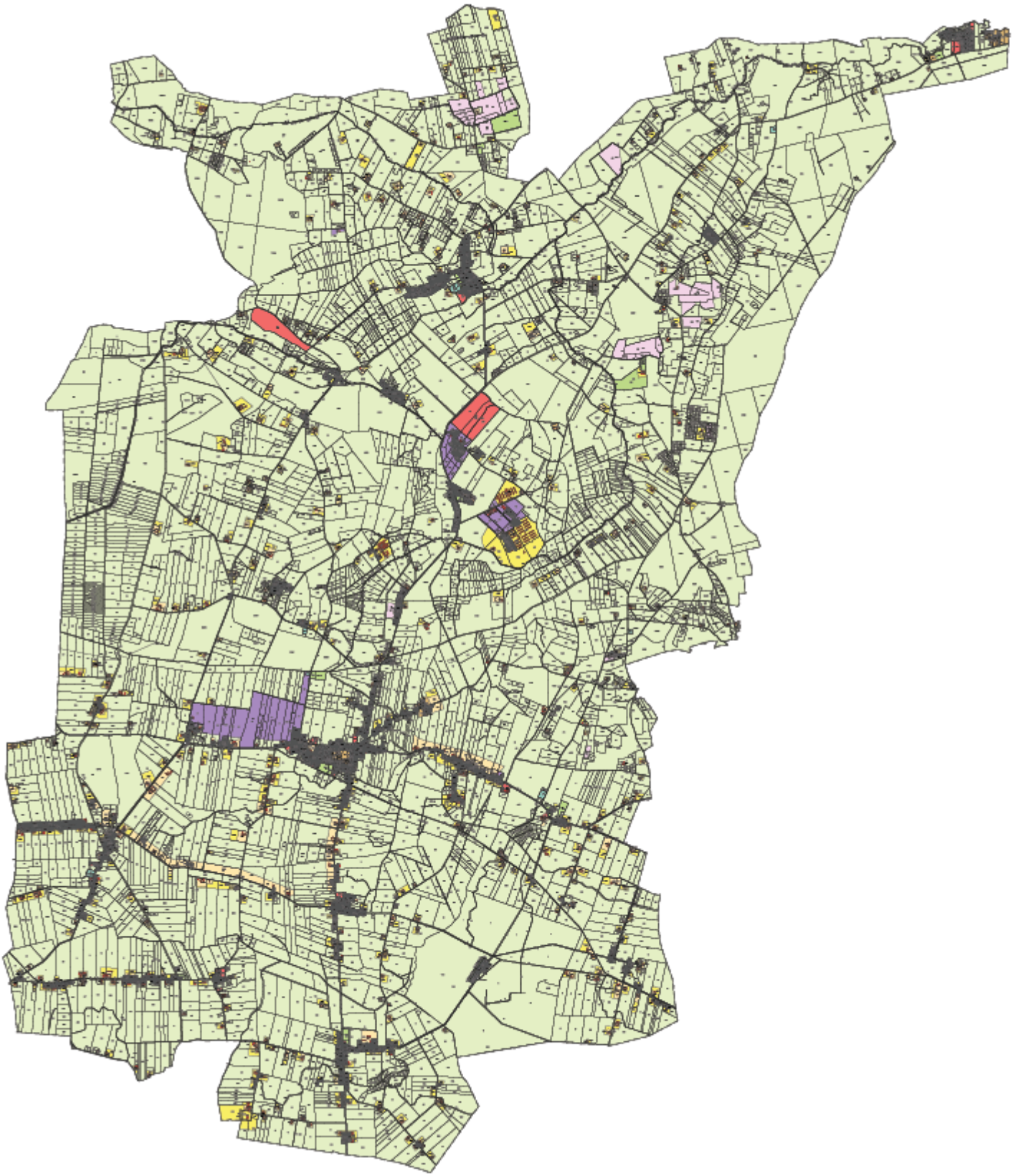
Każda ze stref planistycznych posiada określone przeznaczenie oraz zasady zagospodarowania, co umożliwia prowadzenie spójnej i zrównoważonej polityki przestrzennej na obszarze gminy. W zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego projekt planu ogólnego określa dla poszczególnych stref maksymalne parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu, w tym maksymalną wysokość zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy oraz maksymalną nadziemną intensywność zabudowy.

Przyjęte parametry zostały dostosowane do istniejącego sposobu zagospodarowania i charakteru krajobrazu gminy, a także uwzględniają ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie w projekcie planu określono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, co sprzyja zachowaniu odpowiedniego udziału terenów biologicznie aktywnych na obszarach istniejącej i planowanej zabudowy.

Przyjęte rozwiązania mają na celu zapewnienie harmonijnego kształtowania struktury przestrzennej gminy przy jednoczesnym uwzględnieniu uwarunkowań środowiskowych, w tym występowania obszarów i obiektów objętych ochroną prawną oraz terenów cennych przyrodniczo zlokalizowanych w sąsiedztwie. W projekcie planu uwzględniono również istniejący układ komunikacyjny, stanowiący podstawę obsługi transportowej poszczególnych terenów oraz istotny element struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Legenda

granica POG
obszar uzupełnienia zabudowy
granice działek ewidencyjnych
budynki
strefy planistyczne
SW- strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną
SJ-strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną
SZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową
SU - strefa usługowa
SP - strefa gospodarcza
SR - strefa produkcji rolniczej
SC - strefa cmentarzy
SI - strefa infrastrukturalna
SN - strefa zieleni i rekreacji
SO - strefa otwarta
SG - strefa górnictwa
SK - strefa komunikacyjna

Rys. projekt planu ogólnego z podziałem na strefy planistyczne

Identyfikacja zmian w strukturze przestrzennej Gminy. Potencjalne zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym wprowadzane przez plan ogólny – porównanie struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy w dotychczasowym i obecnym dokumencie planistycznym

Z punktu widzenia oceny oddziaływania ustaleń planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego zasadnicze znaczenie ma odniesienie projektowanych ustaleń do istniejącego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów, a tym samym określenie rzeczywistej skali przewidywanych zmian. Prognoza oddziaływania na środowisko koncentruje się przede wszystkim na identyfikacji i ocenie potencjalnych skutków środowiskowych wynikających z realizacji ustaleń planu ogólnego, ze szczególnym uwzględnieniem zmian w stosunku do istniejącego stanu zagospodarowania. W mniejszym zakresie odnosi się natomiast do oddziaływań o charakterze trwałym, już występujących w środowisku, które powstały przed uchwaleniem planu ogólnego i których charakter lub skala nie ulegną zmianie w następstwie realizacji jego ustaleń.

Każdy dokument planistyczny, w tym plan ogólny gminy, a wcześniej studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, określa zbiór ustaleń dotyczących w szczególności kierunków przeznaczenia i zagospodarowania terenów oraz parametrów i zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia te można, z punktu widzenia prognozowania skutków środowiskowych, podzielić na rozwiązania o charakterze adaptacyjnym oraz rozwojowym.

Ustalenia adaptacyjne odnoszą się do istniejących uwarunkowań, sposobów zagospodarowania i użytkowania terenów oraz elementów struktury przestrzennej, które pozostają zasadniczo niezmienione w wyniku uchwalenia i realizacji planu ogólnego. Ich uwzględnienie w projekcie planu stanowi przede wszystkim odzwierciedlenie stanu istniejącego i nie oznacza wprowadzania nowych form zagospodarowania, a tym samym co do zasady nie generuje nowych oddziaływań na środowisko.

Odmienny charakter mają ustalenia rozwojowe, obejmujące rozwiązania planowane do wprowadzenia lub modyfikacji, które mogą wpływać na przyszły sposób zagospodarowania i użytkowania terenów. To właśnie w odniesieniu do tej grupy ustaleń należy w szczególności identyfikować możliwość wystąpienia nowych lub zmienionych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska. Zakres i intensywność tych oddziaływań zależeć będą między innymi od rodzaju planowanej funkcji, skali przekształceń przestrzennych, lokalnych uwarunkowań przyrodniczych oraz sposobu i intensywności późniejszego zagospodarowania terenów.

Jednocześnie szczególnej uwagi wymagają ustalenia adaptacyjne dotyczące istniejących form zagospodarowania, które mogą wiązać się z utrzymywaniem lub dalszym występowaniem niekorzystnych oddziaływań na środowisko. W tym kontekście istotne znaczenie ma tzw. problem zaniechania, rozumiany jako brak wprowadzenia rozwiązań, które mogłyby przyczynić się do ograniczenia istniejących presji lub poprawy stanu środowiska. Ocena tego zagadnienia wymaga zatem uwzględnienia nie tylko potencjalnych skutków wynikających z nowych ustaleń planistycznych, lecz również konsekwencji utrzymania określonych sposobów zagospodarowania i użytkowania terenów w dotychczasowym kształcie.

Punktem odniesienia dla prowadzonych analiz porównawczych jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rojewo, uchwalonego uchwałą nr XXIII/136/2012 Rady Gminy Rojewo z dnia 13 grudnia 2012 r. w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rojewo, zmienionego uchwałą nr LVII/345/2023 Rady

Gminy Rojewo z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rojewo.

Należy podkreślić, że ze względu na odmienne podejście do formułowania ustaleń oba dokumenty nie są w pełni porównywalne w sposób bezpośredni. Plan ogólny operuje strefami określającymi przeznaczenie terenów oraz podstawowe parametry ich zagospodarowania, natomiast studium w bardziej przejrzysty sposób prezentowało wizję rozwoju przestrzennego gminy – w tym czytelniej wskazywało planowane elementy zagospodarowania, zawierało komentarz dotyczący kierunków, zasad i parametrów, a także odwoływało się do przepisów odrębnych. W związku z tym analiza porównawcza będzie koncentrować się przede wszystkim na wizji rozwoju zagospodarowania, wyrażonej poprzez wyznaczenie stref planistycznych, które zostaną zestawione z określonymi w studium kierunkami rozwoju terenów.

Szczegółowa analiza zmian wprowadzonych w Planie ogólnym w odniesieniu do ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego prowadzi do następujących wniosków:

1) Znaczna część proponowanych zmian ma charakter formalny i polega przede wszystkim na dostosowaniu ustaleń planistycznych do istniejącego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów. Oznacza to, że pomimo występowania różnic pomiędzy dotychczas obowiązującymi dokumentami planistycznymi a projektowanymi ustaleniami w zakresie sposobu określenia funkcji poszczególnych terenów, faktyczne zagospodarowanie tych obszarów nie ulega zmianie. Istniejące zagospodarowanie zostało bowiem zrealizowane na podstawie wcześniej obowiązujących ustaleń i funkcjonuje w przestrzeni niezależnie od przyjętej w nowym dokumencie nomenklatury planistycznej. Wprowadzane korekty dotyczą zatem przede wszystkim sfery formalno-prawnej i normatywnej, nie powodując bezpośredniej zmiany istniejącej struktury przestrzennej gminy.
   Należy jednocześnie wskazać, że dotychczas obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego charakteryzowało się stosunkowo większą elastycznością w zakresie określania dopuszczalnych kierunków zagospodarowania i funkcji terenów. Pozwalało to na uwzględnianie szerszego katalogu potencjalnych sposobów wykorzystania poszczególnych obszarów, pozostawiając jednocześnie możliwość ich dalszego doprecyzowania na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny, jako dokument planistyczny o bardziej sformalizowanym i jednoznacznym charakterze, wprowadza w tym zakresie bardziej precyzyjne ustalenia dotyczące przeznaczenia i zasad zagospodarowania poszczególnych terenów. Różnica ta jest szczególnie widoczna w odniesieniu do obszarów, dla których wcześniejsze dokumenty planistyczne dopuszczały możliwość rozwoju różnych funkcji lub wskazywały alternatywne kierunki ich przyszłego zagospodarowania, uzależnione od zmieniających się uwarunkowań i potrzeb.
   W projektowanym planie ogólnym dokonano uszczegółowienia tych kierunków poprzez określenie docelowego sposobu zagospodarowania poszczególnych obszarów, zgodnie z przyjętymi zasadami kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz aktualnymi uwarunkowaniami jej rozwoju. Ustalenia te zostały następnie ujęte w sformalizowanej strukturze planu ogólnego, nadając im charakter wiążący w zakresie przewidzianym przepisami prawa. W konsekwencji należy uznać, że przedmiotowe zmiany, pomimo ich istotnego znaczenia z punktu widzenia uporządkowania i ujednolicenia systemu planowania przestrzennego, nie muszą prowadzić do powstania nowych elementów zagospodarowania ani do fizycznego przekształcenia istniejącej struktury przestrzennej. W znacznej części stanowią one bowiem uporządkowanie, uszczegółowienie i formalne

doprecyzowanie dotychczasowych kierunków zagospodarowania, dostosowane do aktualnych wymogów prawnych oraz uwarunkowań rozwoju gminy. Z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko oznacza to, że sama zmiana kwalifikacji lub sposobu określenia funkcji terenu nie powinna być utożsamiana z wystąpieniem nowego oddziaływania na środowisko, jeżeli nie wiąże się z rzeczywistą zmianą sposobu zagospodarowania lub intensywności użytkowania tego terenu;

2) Rozmieszczenie terenów obejmujących istniejącą zabudowę oraz obszarów wskazanych w planie ogólnym jako potencjalne tereny rozwoju nowej zabudowy pozostaje w znacznym stopniu zgodne z ustaleniami dotychczas obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Przyjęte w projekcie planu ogólnego rozwiązania stanowią zatem w dużej mierze kontynuację dotychczasowych kierunków zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem aktualnych uwarunkowań oraz wymogów wynikających z obowiązujących przepisów prawa.
   Istotnym elementem weryfikacji dotychczasowych ustaleń była szczegółowa analiza faktycznego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów, przeprowadzona z wykorzystaniem dostępnych danych przestrzennych, w tym materiałów publikowanych na branżowych geoportalach oraz ortofotomap. Materiały te umożliwiły identyfikację istniejącego zagospodarowania, określenie zasięgu terenów zabudowanych oraz weryfikację zgodności ustaleń planistycznych ze stanem faktycznym występującym w przestrzeni. Przeprowadzona analiza wskazuje, że projekt planu ogólnego w znacznym zakresie odzwierciedla zarówno dotychczasowe kierunki zagospodarowania określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jak i rzeczywisty sposób użytkowania terenów. W konsekwencji przyjęte rozwiązania należy postrzegać przede wszystkim jako kontynuację i uporządkowanie istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej, a nie jako zasadniczą zmianę dotychczasowej koncepcji rozwoju gminy.
   Należy przy tym podkreślić, że projekt planu ogólnego nie zakłada wprowadzania rozległych, nowych terenów rozwojowych, wykraczających poza dotychczas określone kierunki zagospodarowania. W niektórych przypadkach zasięg terenów wskazanych w projekcie planu ogólnego jest nawet mniejszy w stosunku do obszarów wyznaczonych w dotychczasowym studium. Ograniczenie to nie wynika jednak z zasadniczej zmiany przyjętej koncepcji rozwoju przestrzennego gminy, lecz przede wszystkim ze zmiany systemu planowania przestrzennego oraz odmiennego sposobu kwalifikowania i zapisu poszczególnych funkcji. Ustalenia planu ogólnego charakteryzują się bowiem większą precyzją przestrzenną i formalną, co może prowadzić do bardziej szczegółowego określenia granic poszczególnych obszarów, bez faktycznego zwiększenia skali przewidywanych przekształceń przestrzennych.
   Z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko istotne jest zatem rozróżnienie pomiędzy zmianą sposobu przedstawienia i kwalifikacji terenów w dokumencie planistycznym a rzeczywistą zmianą sposobu ich zagospodarowania. W przypadku, gdy zmiana ta ma charakter przede wszystkim formalny i nie prowadzi do zwiększenia powierzchni terenów przeznaczonych pod rozwój zabudowy ani do zwiększenia intensywności przewidywanego zagospodarowania, nie należy jej utożsamiać z wystąpieniem nowych, istotnych oddziaływań na środowisko;

3) Należy również wskazać, że obowiązujące dotychczas studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zostało przyjęte w 2012 r., zmienionego w 2023 r. a zatem w odniesieniu do okresu jego obowiązywania oraz charakteru uwarunkowań planistycznych pozostaje dokumentem stosunkowo aktualnym. Zasadnicze ustalenia studium, w tym określone w nim kierunki rozwoju przestrzennego, w znacznym zakresie zachowują

swoją aktualność i pozostają adekwatne do istniejących uwarunkowań oraz potrzeb rozwojowych gminy.

W związku z powyższym należy podkreślić, że sporządzenie planu ogólnego wynika przede wszystkim ze zmian systemowych w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązku dostosowania dokumentów planistycznych gminy do nowych wymogów prawnych. Potrzeba opracowania planu ogólnego nie jest zatem bezpośrednim następstwem stwierdzenia zasadniczej nieaktualności dotychczasowej polityki przestrzennej ani konieczności jej gruntownej rewizji.

Projekt planu ogólnego należy w tym kontekście postrzegać przede wszystkim jako element dostosowania polityki przestrzennej gminy do nowego modelu planowania przestrzennego, przy jednoczesnym zachowaniu ciągłości podstawowych kierunków jej rozwoju. Przyjęcie nowych ustaleń planistycznych w znacznej mierze stanowi kontynuację dotychczasowej polityki przestrzennej, przy czym jej zapisy zostały dostosowane do aktualnych wymogów formalnoprawnych oraz struktury i zakresu ustaleń właściwych dla planu ogólnego.

Z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko okoliczność ta ma istotne znaczenie, ponieważ zakres przewidywanych zmian należy oceniać przede wszystkim przez pryzmat rzeczywistych różnic pomiędzy dotychczasowym sposobem zagospodarowania, kierunkami określonymi w studium a ustaleniami projektu planu ogólnego. Sam fakt zastąpienia dotychczasowego dokumentu nowym instrumentem planistycznym nie przesądza bowiem o wystąpieniu nowych oddziaływań na środowisko, jeżeli zasadnicze kierunki zagospodarowania oraz skala przewidywanych przekształceń pozostają zbliżone do dotychczasowych;

4) Podsumowując powyższe ustalenia, należy stwierdzić, że projekt planu ogólnego nie wprowadza zasadniczej zmiany dotychczasowej koncepcji rozwoju przestrzennego gminy. Jego podstawowym celem nie jest bowiem redefinicja kierunków polityki przestrzennej ani opracowanie całkowicie nowych założeń dotyczących sposobu zagospodarowania obszaru gminy, lecz dostosowanie dotychczasowych ustaleń planistycznych do aktualnych wymogów prawnych oraz do struktury i formy właściwej dla planu ogólnego. W konsekwencji merytoryczna treść projektu planu ogólnego pozostaje w znacznym zakresie zbieżna z dotychczasową polityką przestrzenną gminy. Występujące pomiędzy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego a projektem planu ogólnego różnice dotyczą w dużej mierze sposobu klasyfikacji, delimitacji i zapisu poszczególnych funkcji oraz stopnia szczegółowości ustaleń. Mają one przede wszystkim charakter porządkujący, formalny i doprecyzowujący, wynikający z odmiennej konstrukcji prawnej i metodologicznej obu dokumentów.

   Projekt planu ogólnego należy zatem traktować jako kontynuację i usystematyzowanie dotychczasowych kierunków polityki przestrzennej gminy, przy jednoczesnym dostosowaniu ich do aktualnego systemu planowania przestrzennego. Przyjęte rozwiązania nie stanowią zasadniczego odejścia od kierunków rozwoju określonych w 2012 r., czy 2023 r. lecz ich uporządkowanie i przełożenie na nowy instrument planistyczny, uwzględniający aktualne wymogi formalnoprawne oraz istniejące uwarunkowania przestrzenne, środowiskowe i społeczno-gospodarcze. Z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko powyższa ciągłość ma istotne znaczenie, ponieważ zakres potencjalnych oddziaływań należy odnosić przede wszystkim do tych ustaleń planu ogólnego, które rzeczywiście zmieniają dotychczasowe możliwości zagospodarowania i użytkowania terenów. Sama zmiana formy dokumentu, sposobu zapisu lub klasyfikacji funkcji nie stanowi natomiast podstawy do uznania, że nastąpiła rzeczywista zmiana presji wywieranej na środowisko.

4. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko

Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko, w tym na obszar Natura 2000, zostały przeanalizowane:

• w ujęciu terytorialnym – dla poszczególnych części miasta;
• w ujęciu problemowym - dla następujących aspektów środowiska:
a) różnorodność biologiczna,
b) ludzie,
c) zwierzęta i rośliny,
d) woda,
e) powietrze,
f) powierzchnia ziemi,
g) krajobraz,
h) klimat,
i) zasoby naturalne,
j) zabytki i dobra kultury,
k) dobra materialne.

Podstawą analizy jest prognoza oddziaływań dla tych części gminy, w których w wyniku przyjęcia Planu ogólnego nastąpi zmiana zagospodarowania (kierunków użytkowania terenu), a więc zaistnieją warunki dla zmiany oddziaływań na środowisko.

Aspekt środowiska	Prognozowany charakter oddziaływań
Obszary Natura 2000	Projekt planu ogólnego nie wprowadza, w stosunku do ustaleń dotychczas obowiązującego Studium, zmian, które mogłyby powodować wystąpienie nowych lub zwiększenie istniejących negatywnych oddziaływań na obszary objęte siecią Natura 2000. Obszary Natura 2000 zlokalizowane są poza granicami administracyjnymi gminy Rojewo, w związku z czym ustalenia projektu planu ogólnego nie przewidują bezpośredniej ingerencji w ich granice ani w sposób ich zagospodarowania. Z uwagi na brak zasadniczych zmian w kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy w stosunku do ustaleń Studium nie przewiduje się również wystąpienia nowych, istotnych oddziaływań pośrednich na cele i przedmiot ochrony oraz integralność tych obszarów.
Inne obszary i obiekty chronione	Plan nie wprowadza żadnych zmian w stosunku do ustaleń Studium, które powodowałyby negatywne oddziaływania na pozostałe obszary chronione (OChK Wydm Kotliny Toruńsko – Bydgoskiej część wschodnia i zachodnia, pomniki przyrody, rezerwaty, użytki ekologiczne).
Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	Projekt planu ogólnego nie wprowadza istotnych zmian w stosunku do ustaleń Studium, które mogłyby powodować dodatkowe negatywne oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta. Intensywnie użytkowane agroekosystemy charakteryzują się uproszczoną strukturą gatunkową, wynikającą ze stosowanych zabiegów agrotechnicznych, a tym samym ograniczoną wartością przyrodniczą. Jednocześnie stanowią miejsce bytowania i żerowania

	m.in. ptaków, owadów, drobnych ssaków, a lokalnie również płazów. Z uwagi na brak istotnych zmian w sposobie zagospodarowania nie przewiduje się zwiększenia presji na te elementy środowiska.
Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko	Na etapie sporządzania Planu ogólnego nie jest możliwe jednoznaczne wskazanie obszarów, na których będą realizowane przedsięwzięcia mogące zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – jest to bowiem etap zbyt wczesny, aby formułować tak szczegółowe ustalenia. W związku z tym dokument tego typu nie zawiera tego rodzaju rozstrzygnięć. Niemniej jednak Plan ogólny wyznacza tereny przeznaczone pod rozwój gospodarczy, co pozwala przypuszczać, że w części z nich mogą być lokalizowane przedsięwzięcia o istotnym oddziaływaniu na środowisko.
Jakość życia, zdrowie i bezpieczeństwo ludności	Projekt planu ogólnego nie wprowadza zmian, które mogłyby powodować pogorszenie warunków życia lub bezpieczeństwa mieszkańców. Jednocześnie, w porównaniu z ustaleniami Studium, nie wskazuje się rozwiązań, których pozytywne skutki w tym zakresie można byłoby jednoznacznie określić. Wyznaczenie stref planistycznych sprzyja koncentracji zabudowy i może ułatwiać racjonalną realizację zadań własnych gminy, w szczególności w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej. Zmiana ta wynika jednak przede wszystkim z odmiennej konstrukcji i sposobu zapisu ustaleń planistycznych, a nie z zasadniczej zmiany koncepcji rozwoju przestrzennego gminy.
Wody powierzchniowe i podziemne	Projekt planu ogólnego nie wprowadza, w stosunku do ustaleń Studium, zmian mogących powodować zwiększenie oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne. Ochrona zasobów wodnych ma na terenie gminy szczególne znaczenie ze względu na występowanie dolin cieków, płytkie zaleganie wód gruntowych oraz liczne obniżenia bezodpływowe w obrębie wysoczyzny, sprzyjające gromadzeniu się zanieczyszczeń i ich infiltracji do gruntu. Z uwagi na brak istotnych zmian w zakresie zagospodarowania nie przewiduje się zwiększenia presji na zasoby wodne.
Powietrze	Nie przewiduje się, żeby zmiany zagospodarowania wprowadzane przez Plan ogólny, miały zauważalny wpływ na jakość powietrza.
Powierzchnia ziemi. Gleby	Projekt planu ogólnego nie zmienia zasadniczej koncepcji rozwoju przestrzennego określonej w Studium. Przyjęte ustalenia sprzyjają racjonalnemu gospodarowaniu przestrzenią i ograniczają możliwość nieuzasadnionych przekształceń powierzchni ziemi, przyczyniając się tym samym do jej ochrony przed negatywnymi zmianami.
Surowce mineralne	Nie zajdą żadne zmiany.
Krajobraz	Nie przewiduje się istotnych zmian w zakresie oddziaływania na krajobraz. Przyjęte w projekcie planu ogólnego parametry zagospodarowania, w tym wysokość zabudowy, intensywność zabudowy oraz udział powierzchni biologicznie czynnej, odpowiadają charakterowi obszarów wiejskich i małych ośrodków osadniczych.

	W związku z powyższym zakłada się zachowanie dotychczasowej morfologii i fizjonomii miejscowości oraz terenów otwartych.
Klimat	Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie będzie powodować istotnych zmian warunków klimatycznych. Ewentualne oddziaływania mogą mieć charakter lokalny i występować przede wszystkim w obrębie stref gospodarczych, jednak ich zasięg przestrzenny będzie ograniczony. Potencjalne skutki mogą być dodatkowo łagodzone poprzez właściwe kształtowanie terenów zieleni oraz stosowanie rozwiązań służących retencji i ponownemu wykorzystaniu wód opadowych i roztopowych.
Zabytki i środowisko kulturowe	Ustalenia Planu ogólnego nie odnoszą się w sposób odrębny o kwestii zabytków i środowiska kulturowego. Brak możliwości oceny.
Dobra materialne	W ogólnym rozrachunku, ustalenia planu będą w niewielkim stopniu zauważalne, ale nie mają silnego wpływu na dobra materialne.

5. Ustalenia końcowe

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu (tzw. „wariant zerowy”)

Zaniechanie realizacji ustaleń zawartych w dokumencie określającym politykę przestrzenną i kierunki rozwoju gminy może wiązać się zarówno z wystąpieniem potencjalnych negatywnych, jak i pozytywnych konsekwencji dla dalszego funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego, jej otoczenia społeczno-gospodarczego oraz środowiska przyrodniczego. Należy jednak podkreślić, że ocena skutków wariantu zerowego ma charakter hipotetyczny, a możliwość ich jednoznacznego określenia jest ograniczona ze względu na indywidualne uwarunkowania każdej gminy, wynikające m.in. z jej położenia geograficznego, struktury osadniczej, wyposażenia w infrastrukturę techniczną, uwarunkowań gospodarczych, a także lokalnych potrzeb społecznych.

W związku z powyższym wnioskowanie o potencjalnych skutkach zaniechania realizacji nowych ustaleń planistycznych może jedynie w ograniczonym zakresie opierać się na doświadczeniach innych jednostek samorządowych, zarówno tych, które wdrażały analogiczne rozwiązania planistyczne, jak i tych, które przez dłuższy czas nie dokonywały aktualizacji obowiązujących dokumentów planistycznych. Obserwacje wynikające z takich przypadków mogą stanowić dodatkowe źródło wiedzy, jednak ze względu na zróżnicowanie uwarunkowań lokalnych nie mogą być bezpośrednio przenoszone na obszar gminy Rojewo.

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że Plan ogólny, ze względu na swój charakter oraz poziom szczegółowości zawartych w nim ustaleń, nie pozwala na precyzyjne i wyczerpujące określenie wszystkich potencjalnych skutków środowiskowych związanych z jego realizacją. Dokument ten określa przede wszystkim ramy przestrzenne i podstawowe parametry zagospodarowania poszczególnych obszarów, natomiast rzeczywisty charakter i skala oddziaływań na środowisko, krajobraz oraz warunki życia mieszkańców będą w znacznym stopniu zależne od szczegółowych rozwiązań technicznych, funkcjonalnych i organizacyjnych przyjmowanych na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, w szczególności w ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz – w przypadkach przewidzianych przepisami prawa – decyzji o warunkach zabudowy.

W konsekwencji na obecnym etapie występuje określone ograniczenie informacyjne wynikające z konstrukcji systemu planowania przestrzennego oraz z różnego poziomu szczegółowości poszczególnych dokumentów planistycznych. Ograniczenie to wpływa na możliwość formułowania jednoznacznych i w pełni miarodajnych prognoz dotyczących przyszłych oddziaływań na środowisko. Z tego względu przedstawione w niniejszej Prognozie ustalenia dotyczące potencjalnych skutków środowiskowych należy traktować jako ocenę kierunkową, która może wymagać uszczegółowienia i weryfikacji na kolejnych etapach planowania oraz realizacji konkretnych zamierzeń inwestycyjnych.

Wśród potencjalnych pozytywnych skutków wariantu zerowego, polegającego na odstąpieniu od wprowadzenia nowych ustaleń planistycznych i utrzymaniu dotychczasowego sposobu kształtowania polityki przestrzennej, można wskazać przede wszystkim zachowanie istniejącego stanu zagospodarowania oraz ciągłości dotychczasowych funkcji terenów. W tym ujęciu wariant zerowy oznaczałby utrzymanie obowiązujących kierunków zagospodarowania, bez konieczności wprowadzania nowych przeznaczeń, które mogłyby prowadzić do dodatkowych przekształceń istniejących struktur funkcjonalno-przestrzennych oraz krajobrazu kulturowego i przyrodniczego.

Utrzymanie dotychczasowych ustaleń zapewniałoby również określoną stabilność istniejących funkcji przestrzennych. Poszczególne obszary gminy nadal pełniłyby role określone w obowiązujących dokumentach planistycznych, co ograniczałoby potrzebę dokonywania zmian w dotychczasowej strukturze zagospodarowania. Należy jednak zaznaczyć, że wariant zerowy nie oznacza całkowitego zahamowania procesów urbanizacyjnych ani wyłączenia możliwości realizacji nowych inwestycji.

Rozwój zabudowy może bowiem następować również na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które stanowią akty prawa miejscowego i bezpośrednio określają sposób zagospodarowania terenów objętych ich ustaleniami. W konsekwencji brak aktualizacji dokumentu o charakterze ogólnym nie musi oznaczać całkowitego ograniczenia procesów inwestycyjnych. Na obszarach objętych obowiązującymi planami miejscowymi mogą nadal zachodzić przekształcenia związane z realizacją zabudowy oraz infrastruktury, niezależnie od przyjęcia nowego dokumentu określającego politykę przestrzenną gminy.

Wariant zerowy może również prowadzić do zachowania istniejących relacji funkcjonalnych i przestrzennych pomiędzy poszczególnymi częściami gminy oraz pomiędzy elementami zagospodarowania antropogenicznego a komponentami środowiska przyrodniczego. Należy jednak mieć na uwadze, że procesy kształtowania struktury przestrzennej mogą zachodzić również poza bezpośrednim wpływem dokumentów planistycznych. Zmiany te mogą być wynikiem oddziaływania czynników społecznych, gospodarczych, demograficznych i przyrodniczych, których kierunek i skala nie zawsze są możliwe do przewidzenia na etapie sporządzania dokumentów o charakterze strategicznym.

Istotnym argumentem przemawiającym za analizą wariantu zerowego jest zatem możliwość zachowania dotychczasowego sposobu zagospodarowania oraz ciągłości obowiązującej polityki przestrzennej. W przypadku gminy Rojewo należy jednak uwzględnić specyficzny charakter opracowywanego Planu ogólnego. Dokument ten w znacznym zakresie stanowi kontynuację dotychczasowej polityki przestrzennej, przy jednoczesnym dostosowaniu jej do nowej formuły prawnej oraz wymogów wynikających z reformy systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Opracowanie Planu ogólnego nie jest zatem konsekwencją przyjęcia całkowicie nowej koncepcji rozwoju przestrzennego gminy, lecz przede wszystkim wynika z konieczności dostosowania polityki przestrzennej do zmienionych uwarunkowań prawnych oraz sporządzenia dokumentu odpowiadającego aktualnemu systemowi planowania przestrzennego. Z tego względu znaczna część terenów wskazanych

w projekcie Planu ogólnego jako obszary istniejącej zabudowy oraz tereny przewidziane do rozwoju zabudowy odpowiada dotychczasowym kierunkom zagospodarowania określonym w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Wskazuje to na zachowanie zasadniczej ciągłości polityki przestrzennej gminy i brak fundamentalnej zmiany głównych kierunków jej rozwoju.

Korekty wprowadzone w zakresie rozwoju funkcji mieszkaniowej wynikają natomiast m.in. z konieczności uwzględnienia bilansu zapotrzebowania na tereny zabudowy mieszkaniowej oraz z zastosowania bardziej precyzyjnych zasad delimitacji terenów w ramach nowej struktury planistycznej. Istotne znaczenie mają również wyniki analiz dotyczących rzeczywistego i prognozowanego zapotrzebowania na tereny przeznaczone pod zabudowę, w tym uwarunkowania demograficzne oraz przewidywane zmiany liczby ludności.

Wprowadzane zmiany należy zatem postrzegać przede wszystkim jako konsekwencję dostosowania dotychczasowej polityki przestrzennej do nowych wymogów prawnych, metodologicznych i planistycznych oraz potrzeby racjonalizacji rozwoju przestrzennego, a nie jako całkowite odejście od dotychczasowych kierunków rozwoju gminy. Zasadnicze założenia dotyczące struktury funkcjonalno-przestrzennej pozostają w dużej mierze kontynuacją dotychczasowej polityki planistycznej.

Podsumowując, wariant zerowy, polegający na zaniechaniu sporządzenia i przyjęcia Planu ogólnego oraz utrzymaniu dotychczasowego systemu planowania przestrzennego, pozwalałby na zachowanie części istniejących ustaleń i funkcji przestrzennych. Jednocześnie nie zapewniałby dostosowania polityki przestrzennej gminy do aktualnych wymogów prawnych oraz nowych uwarunkowań społecznych, gospodarczych, demograficznych i środowiskowych.

Zarówno w przypadku wariantu zerowego, jak i w przypadku realizacji ustaleń nowego dokumentu planistycznego należy liczyć się z występowaniem określonych oddziaływań na środowisko przyrodnicze oraz na otoczenie społeczno-gospodarcze gminy. Wynika to z naturalnego charakteru procesów rozwojowych oraz z faktu, że przekształcenia przestrzeni mogą zachodzić niezależnie od przyjęcia nowego dokumentu planistycznego. Różnica polega przede wszystkim na możliwościach kształtowania i koordynowania tych procesów w ramach aktualnego systemu planowania przestrzennego.

Przyjęcie Planu ogólnego stwarza możliwość uporządkowania i aktualizacji polityki przestrzennej gminy, a także lepszego skoordynowania potrzeb związanych z rozwojem zabudowy, infrastrukturą techniczną i komunikacyjną, uwarunkowaniami demograficznymi oraz ochroną zasobów i walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu. Dokument ten może zatem stanowić instrument umożliwiający bardziej świadome i racjonalne kształtowanie struktury przestrzennej gminy, przy jednoczesnym uwzględnieniu ograniczeń wynikających z uwarunkowań środowiskowych.

W kontekście gminy Rojewo istotne znaczenie ma również konieczność dostosowania dotychczasowej polityki przestrzennej do zmienionych przepisów prawa oraz nowych zasad prowadzenia polityki przestrzennej. Dotychczasowe Studium, pomimo że część jego ustaleń może nadal zachowywać aktualność merytoryczną, zostało sporządzone w odmiennych uwarunkowaniach prawnych, społecznych i gospodarczych. Jego dalsze stosowanie nie zapewnia zatem możliwości pełnego wykorzystania instrumentów i standardów wynikających z obecnie obowiązującego systemu planowania przestrzennego.

W konsekwencji utrzymywanie polityki przestrzennej wyłącznie w oparciu o dotychczasowy dokument ograniczałoby możliwość kompleksowego reagowania na aktualne potrzeby rozwojowe gminy, w tym na zmiany demograficzne, potrzeby inwestycyjne, wymagania dotyczące ochrony środowiska oraz

konieczność racjonalnego kształtowania struktury osadniczej. Z punktu widzenia prowadzenia długofalowej polityki przestrzennej istotne jest zatem nie tylko zachowanie istniejących wartości i funkcji przestrzeni, lecz również zapewnienie instrumentów umożliwiających ich ochronę i właściwe kształtowanie w warunkach zmieniających się uwarunkowań.

W świetle przeprowadzonej analizy wariant zerowy nie zapewnia zatem możliwości kompleksowego dostosowania polityki przestrzennej gminy do aktualnych wymogów systemu planowania przestrzennego oraz bieżących uwarunkowań jej rozwoju. Przyjęcie Planu ogólnego umożliwia natomiast uporządkowanie dotychczasowych ustaleń, ich dostosowanie do aktualnych wymogów prawnych oraz stworzenie spójnych ram dla dalszego kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, przy uwzględnieniu zarówno potrzeb rozwojowych, jak i konieczności zachowania zasobów oraz walorów środowiska przyrodniczego.

Analiza możliwości zastosowania rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem wdrażania ustaleń projektu planu ogólnego

Przy realizacji ustaleń planu ogólnego należy uwzględniać następujące zasady, mające na celu ochronę zasobów przyrodniczych, zapobieganie i ograniczanie potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, a w uzasadnionych przypadkach także ich kompensację przyrodniczą:

- racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska, w tym dążenie do zachowania możliwie dużej powierzchni terenów zieleni, w szczególności istniejących zadrzewień, zakrzewień, cieków i zbiorników wodnych w obrębie i w bezpośrednim sąsiedztwie terenów inwestycyjnych;
- ochrona lasów, parków, zadrzewień i zakrzewień, terenów rekreacyjnych oraz łąk przed nadmierną fragmentacją i utratą ich ciągłości przestrzennej;
- stosowanie nasadzeń kompensacyjnych w przypadku konieczności usunięcia drzew lub likwidacji innych elementów zieleni w związku z realizacją przedsięwzięć, z preferowaniem rodzimych gatunków oraz lokalizowaniem nasadzeń możliwie blisko miejsca powstania strat przyrodniczych;
- zapewnienie odpowiedniego nadzoru konserwatorskiego nad przedsięwzięciami realizowanymi na obszarach objętych ochroną konserwatorską;
- racjonalne i oszczędne gospodarowanie przestrzenią, z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;
- unikanie lokalizacji przedsięwzięć na obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych, również w przypadku braku formalnej ochrony prawnej tych terenów;
- zachowanie walorów krajobrazowych poprzez ograniczanie lokalizacji obiektów stanowiących niepożądane dominanty przestrzenne, stosowanie rozwiązań dostosowanych do lokalnego charakteru krajobrazu oraz w uzasadnionych przypadkach, odpowiednie kształtowanie zieleni maskującej;
- kształtowanie ogólnodostępnych przestrzeni wspólnych, dostosowanych do lokalnych potrzeb oraz zróżnicowanych pod względem funkcji i skali;
- zapewnienie wysokiej jakości architektonicznej i estetycznej zabudowy oraz elementów wyposażenia przestrzeni publicznych, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań krajobrazowych i kulturowych;

- uwzględnianie chłonności terenów rekreacyjnych oraz ograniczanie nadmiernej antropopresji, w szczególności poprzez odpowiednie kształtowanie dostępności komunikacyjnej i organizację ruchu;
- dążenie do koncentracji terenów o funkcji mieszkaniowej oraz gospodarczej w wyodrębnionych obszarach, przy jednoczesnym ograniczaniu lokalizacji potencjalnie uciążliwych działalności gospodarczych w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej;
- ograniczanie potencjalnych konfliktów społecznych poprzez uwzględnianie uwarunkowań lokalnych i interesów różnych grup użytkowników przestrzeni przy podejmowaniu decyzji dotyczących lokalizacji przedsięwzięć;
- wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, w szczególności instalacji wiatrowych oraz fotowoltaicznych, jako uzupełniającego źródła energii, pod warunkiem uwzględnienia walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych obszaru;
- dążenie do wyprzedzającej realizacji niezbędnej infrastruktury technicznej w stosunku do rozwoju zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej na terenach przeznaczonych do zagospodarowania.

Planowana jest inwestycja polegająca na budowę elektrowni wiatrowej składającej się z sześciu turbin wiatrowych o maksymalnej wysokości do 285m., zlokalizowanej w zachodniej części gminy, na obszarze dwóch obrębów. Odnawialne źródła energii, w postaci elektrowni wiatrowych, zapewnia korzystne warunki rozwoju gospodarki rolnej, jednocześnie zachowując wysoką jakość środowiska, poprzez niedostarczanie dodatkowych zanieczyszczeń. Większość obszaru, na którym planowana jest realizacja elektrowni wiatrowych stanowi grunty rolne, leśne, z rozproszoną zabudową zagrodową.

Analiza możliwości rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Ustalenia zawarte w projekcie Planu ogólnego poddano analizie pod kątem możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych, które pozwalałyby na realizację zakładanych celów rozwojowych gminy przy jednoczesnym ograniczeniu potencjalnych konfliktów przestrzennych oraz presji na środowisko przyrodnicze. W szczególności analizowano możliwość ograniczenia oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, w tym gleby, wody powierzchniowe i podziemne, powietrze atmosferyczne, szatę roślinną, świat zwierzęcy oraz walory krajobrazowe, zarówno przyrodnicze, jak i kulturowe.

Analiza miała na celu ocenę, czy możliwe jest zastosowanie innych sposobów realizacji przyjętych kierunków polityki przestrzennej, pozwalających na ograniczenie potencjalnych konfliktów związanych z zagospodarowaniem przestrzennym oraz zmniejszenie presji na obszary o szczególnych walorach przyrodniczych i rolniczych. Z punktu widzenia ochrony środowiska pożądane są rozwiązania umożliwiające osiągnięcie zakładanych celów przy możliwie najmniejszej skali przekształceń środowiska oraz przy zachowaniu istniejących wartości przyrodniczych i krajobrazowych. Jednocześnie możliwość wskazania i oceny konkretnych wariantów alternatywnych jest ograniczona charakterem Planu ogólnego, który stanowi dokument o charakterze ramowym i kierunkowym. Zakres możliwych rozwiązań determinują w szczególności istniejące zagospodarowanie i użytkowanie terenu, uwarunkowania środowiskowe, struktura własnościowa, istniejąca infrastruktura techniczna i komunikacyjna, a także przyjęte uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy. W konsekwencji nie wszystkie rozwiązania teoretycznie możliwe do rozważenia mogą zostać uznane za realne i zasadne do zastosowania.

W tym kontekście za rozwiązania ograniczające potencjalne oddziaływania środowiskowe należy uznać przede wszystkim racjonalne wykorzystanie istniejącej struktury osadniczej i infrastrukturalnej,

koncentrację nowych funkcji w obrębie istniejących lub już wykształconych struktur przestrzennych, ograniczanie nieuzasadnionego rozpraszania zabudowy oraz uwzględnianie w procesie planistycznym obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych i rolniczych. Takie podejście pozwala na ograniczenie skali nowych przekształceń terenu oraz potencjalnych konfliktów pomiędzy rozwojem przestrzennym a ochroną środowiska.

Należy zatem stwierdzić, że na etapie sporządzania Planu ogólnego nie zidentyfikowano rozwiązania alternatywnego, które w sposób jednoznaczny pozwalałoby na osiągnięcie założonych celów rozwojowych przy istotnie mniejszej skali oddziaływania na środowisko, a jednocześnie byłoby możliwe do zastosowania z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań przestrzennych, własnościowych i infrastrukturalnych. Analiza rozwiązań alternatywnych pozostaje jednak istotnym elementem procesu planistycznego, umożliwiającym identyfikację potencjalnych konfliktów oraz uwzględnienie działań służących ograniczeniu negatywnych skutków środowiskowych na kolejnych etapach realizacji ustaleń Planu ogólnego.

Wszystkie strefy planistyczne oraz nowe inwestycje zostały rozplanowane w taki sposób aby wspierać rozwój Gminy zarówno gospodarczy, mieszkaniowy jak i energetyczny.

Należy jednak podkreślić, że analiza wariantów alternatywnych w przypadku tego typu dokumentu jest zadaniem złożonym, co wynika z kilku istotnych uwarunkowań:

- znaczna część uwarunkowań i zagadnień istotnych dla rozwoju gminy oraz kształtowania oddziaływań na środowisko pozostaje poza zakresem kompetencji samorządu gminnego, w szczególności w odniesieniu do infrastruktury przesyłowej oraz ponadlokalnych układów komunikacyjnych;
- konieczne jest zachowanie równowagi pomiędzy potrzebą ograniczania presji na środowisko a zapewnieniem warunków rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz poprawy jakości życia jej mieszkańców;
- część uwarunkowań środowiskowych jest determinowana działaniami podejmowanymi poza granicami administracyjnymi gminy, przez inne podmioty i jednostki administracji, na które samorząd gminny posiada ograniczony wpływ lub nie posiada go w ogóle;
- istotna część ustaleń dotychczasowego Studium ma charakter adaptacyjny i odnosi się do istniejącego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu, w związku z czym możliwość wystąpienia nowych oddziaływań na środowisko związana jest przede wszystkim z wybranymi ustaleniami o charakterze rozwojowym.

Największe znaczenie z punktu widzenia potencjalnych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją ustaleń projektu Planu ogólnego mają wyznaczone w nim strefy funkcjonalne. Stanowią one podstawowy instrument kształtowania polityki przestrzennej gminy na poziomie ogólnym, określając w sposób syntetyczny podstawowe przeznaczenie poszczególnych obszarów oraz kierunki ich zagospodarowania. Tym samym wyznaczają przestrzenne ramy przyszłego rozwoju gminy, wskazując obszary predysponowane m.in. do rozwoju funkcji mieszkaniowych, gospodarczych, handlowych, usługowych czy rekreacyjnych, a także obszary wymagające zachowania ze względu na ich walory przyrodnicze, krajobrazowe lub rolnicze.
Jednocześnie samo wyznaczenie stref funkcjonalnych nie przesądza o realizacji konkretnych przedsięwzięć ani o szczegółowym sposobie zagospodarowania poszczególnych terenów. Plan ogólny ma charakter ramowy, a szczegółowe rozwiązania przestrzenne, funkcjonalne i techniczne będą określane na kolejnych etapach planowania przestrzennego, w szczególności w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. To na tym etapie możliwe będzie precyzyjne ustalenie parametrów i wskaźników zagospodarowania terenu, zasad lokalizacji obiektów i infrastruktury oraz szczegółowych wymagań dotyczących ochrony środowiska.

W konsekwencji ocena oddziaływań środowiskowych przeprowadzana na etapie Planu ogólnego ma charakter ramowy i prognostyczny. Pozwala na identyfikację potencjalnych kierunków i obszarów występowania oddziaływań wynikających z przyjętej struktury funkcjonalno-przestrzennej, jednak nie przesądza o ich ostatecznej skali i charakterze. Szczegółowa ocena wpływu poszczególnych sposobów zagospodarowania na środowisko będzie możliwa na kolejnych etapach planowania i realizacji inwestycji, z uwzględnieniem aktualnych uwarunkowań przyrodniczych, technicznych, przestrzennych i społecznych właściwych dla danej lokalizacji.

Plan ogólny gminy przedstawia w sposób graficzny i opisowy koncepcję rozwoju przestrzennego o stosunkowo wysokim stopniu szczegółowości. Odnosi się on zarówno do istniejących uwarunkowań, jak i do celów społeczno-gospodarczych oraz aspiracji rozwojowych gminy. Ustalenia dokumentu można podzielić na:

- inwestycyjne, czyli odnoszące się do konkretnych lokalizacji w przestrzeni,
- działaniowe, obejmujące kierunki i polityki o charakterze ogólnogminnym, niewiązane bezpośrednio z konkretną lokalizacją.

Plan ogólny stanowi spójną i kompleksową koncepcję rozwoju przestrzennego gminy, w której poszczególne elementy pozostają wzajemnie powiązane i dostosowane do istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz stanu zagospodarowania. Przyjęte rozwiązania mają na celu zapewnienie warunków rozwoju społecznego i gospodarczego przy jednoczesnym uwzględnieniu zasad ładu przestrzennego oraz uwarunkowań środowiskowych.

Możliwe kierunki i scenariusze rozwoju gminy były rozpatrywane na etapie prac koncepcyjnych i formułowania założeń planistycznych. W projekcie Planu ogólnego przyjęto rozwiązania wynikające z przeprowadzonych analiz oraz dostosowane do aktualnych uwarunkowań przestrzennych, środowiskowych, infrastrukturalnych i społeczno-gospodarczych. Poszczególne elementy struktury przestrzennej zostały wzajemnie skoordynowane, co pozwala na zachowanie ich funkcjonalnych powiązań i ograniczenie potencjalnych konfliktów przestrzennych. Jednocześnie możliwość wyodrębnienia i szczegółowego porównania alternatywnych wariantów na poziomie ogólnej koncepcji rozwoju gminy jest ograniczona. Zmiana lokalizacji, zakresu lub skali poszczególnych elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej może bowiem wpływać na ich wzajemne powiązania oraz funkcjonalność całego układu. Dotyczy to w szczególności rozwiązań uwarunkowanych istniejącą strukturą zagospodarowania, dostępnością infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, a także warunkami przyrodniczymi, w przypadku których zakres możliwego wariantowania jest z natury ograniczony.

Należy również podkreślić, że Plan ogólny jest dokumentem o charakterze strategicznym i ramowym, nieokreślającym szczegółowego sposobu realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Ewentualne wariantowanie dotyczące lokalizacji, technologii, parametrów lub sposobu realizacji konkretnych inwestycji będzie możliwe na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, w odniesieniu do szczegółowo określonych zamierzeń.

Podsumowując, pomimo że analiza rozwiązań alternatywnych stanowi istotny element oceny oddziaływania na środowisko, w przypadku Planu ogólnego możliwość ich wyodrębnienia na poziomie strategicznej koncepcji rozwoju gminy jest ograniczona. Wynika to z ramowego charakteru dokumentu, wzajemnego powiązania jego ustaleń oraz konieczności uwzględnienia istniejących uwarunkowań przestrzennych, środowiskowych i infrastrukturalnych. Na etapie Planu ogólnego ocena wariantowa koncentruje się zatem przede wszystkim na identyfikacji potencjalnych konfliktów i możliwości ograniczenia oddziaływań, natomiast szczegółowe rozwiązania alternatywne mogą być przedmiotem analiz na kolejnych etapach planowania i realizacji konkretnych przedsięwzięć.

Propozycja monitoringu skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Obowiązek okresowej oceny aktualności Planu ogólnego wynika z przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z art. 32 tej ustawy wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania, z uwzględnieniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz wniosków dotyczących sporządzenia lub zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub Planu ogólnego. Analizy te stanowią podstawę oceny aktualności obowiązujących dokumentów planistycznych.

Przepisy prawa nie określają szczegółowego zakresu monitoringu zmian zachodzących w zagospodarowaniu przestrzennym. Zakres prowadzonych analiz może być zatem dostosowany do specyfiki gminy oraz charakteru zachodzących w niej procesów. Oprócz zmian o charakterze stricte planistycznym monitoring może obejmować również istotne uwarunkowania społeczno-gospodarcze, infrastrukturalne i środowiskowe, które mogą wpływać na kierunki rozwoju przestrzennego gminy oraz aktualność przyjętych ustaleń.

Zakres i częstotliwość prowadzenia poszczególnych analiz powinny być dostosowane do charakteru monitorowanych zjawisk, ich dynamiki oraz znaczenia dla funkcjonowania i rozwoju gminy. Pozwala to na bieżące rozpoznawanie zmian w strukturze przestrzennej oraz identyfikowanie sytuacji, w których aktualizacja lub zmiana obowiązujących ustaleń planistycznych może stać się uzasadniona.

Źródła danych wykorzystywanych w procesie monitoringu obejmują w szczególności:

- Urząd Gminy i jednostki podległe, w zakresie realizacji zadań własnych oraz zmian zagospodarowania i inwestycji,
- Urząd Statystyczny, w zakresie procesów społeczno-gospodarczych oraz zmian pozycji gminy na tle regionu,
- gestorów sieci infrastrukturalnych, w zakresie systemów technicznych i komunikacyjnych,
- Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska jako źródło danych o stanie środowiska,
- analizę uwarunkowań zewnętrznych, w tym zmian w skali powiatu i województwa, przy czym wskazane jest zapewnienie stałej obsługi tego zakresu w ramach struktury urzędu gminy lub we współpracy z wyspecjalizowanym podmiotem zewnętrznym.

Monitorowanie zachodzących zmian jest jednym z podstawowych instrumentów kreowania rozwoju danego obszaru. Znajomość aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej (także sytuacji na tle innych jednostek) pozwala na szybsze i trafniejsze podejmowanie decyzji. W przypadku planowania przestrzennego, monitoring ma na celu:

- ocenę stopnia i jakości realizacji zadań własnych,
- ocenę stanu zagospodarowania przestrzennego i jego zmian,
- szybką identyfikację pojawiających się konfliktów lub barier rozwoju oraz przeciwdziałanie im,
- ocenę charakteru zmian uwarunkowań, w których funkcjonuje dana jednostka (zmiana uwarunkowań zewnętrznych bardzo często przewartościowuje mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia rozwoju),
- ocenę potrzeby aktualizacji Planu ogólnego (związaną z pojawieniem się zbyt wielu, lub zbyt złożonych nowych uwarunkowań rozwoju).

Należy podkreślić, że samorząd gminny odpowiada jedynie za część procesów i uwarunkowań wpływających na rozwój gminy. W wielu przypadkach jego rola ma charakter pośredni i polega przede wszystkim na tworzeniu warunków przestrzennych, organizacyjnych i infrastrukturalnych

sprzyjających realizacji określonych przedsięwzięć, a nie na ich bezpośrednim wdrażaniu. Jednocześnie istotna część czynników determinujących kierunki rozwoju przestrzennego pozostaje niezależna od działań i kompetencji samorządu gminnego.

Monitoring realizacji ustaleń Planu ogólnego powinien mieć charakter systematyczny i umożliwiać ocenę aktualności przyjętych ustaleń w odniesieniu do poszczególnych jednostek planistycznych. W tym celu zasadne jest coroczne sporządzanie raportu obejmującego w szczególności:

- analizę zmian w sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu oraz ocenę, czy zaistniałe zmiany uzasadniają podjęcie działań zmierzających do zmiany przeznaczenia lub parametrów zagospodarowania danej jednostki planistycznej;
- analizę zmian uwarunkowań zewnętrznych, zachodzących poza granicami danej jednostki planistycznej, wraz z oceną ich wpływu na zasadność utrzymania dotychczasowego przeznaczenia oraz parametrów zagospodarowania i ewentualną potrzebę ich zmiany;
- analizę zmian przepisów prawa oraz innych uwarunkowań formalnoprawnych, które mogą mieć wpływ na aktualność ustaleń Planu ogólnego, wraz z oceną potrzeby podjęcia działań w kierunku zmiany przeznaczenia lub parametrów zagospodarowania danej jednostki planistycznej.

Tak prowadzony monitoring powinien służyć przede wszystkim wczesnemu identyfikowaniu zmian mogących wpływać na aktualność ustaleń Planu ogólnego oraz stanowić podstawę do podejmowania decyzji o potrzebie ich weryfikacji lub aktualizacji.

Z punktu widzenia potencjalnych oddziaływań na środowisko, które mogą być związane z realizacją ustaleń projektu Planu ogólnego, kluczowe znaczenie mają wyznaczone w nim strefy funkcjonalne. Stanowią one podstawowy instrument kształtowania polityki przestrzennej gminy na poziomie ogólnym, określając w sposób syntetyczny podstawowe przeznaczenie poszczególnych obszarów oraz kierunki ich zagospodarowania. Tym samym wyznaczają przestrzenne ramy przyszłych procesów rozwojowych, wskazując obszary predysponowane m.in. do rozwoju funkcji mieszkaniowych, gospodarczych i rekreacyjnych, a także obszary wymagające zachowania ze względu na szczególne walory przyrodnicze, krajobrazowe lub rolnicze.

Jednocześnie wyznaczenie stref funkcjonalnych nie przesądza o realizacji konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych ani o szczegółowym sposobie zagospodarowania poszczególnych terenów. Plan ogólny ma charakter ramowy, a szczegółowe rozwiązania funkcjonalne, przestrzenne i techniczne będą określane na kolejnych etapach planowania przestrzennego, w szczególności w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dokumenty te mogą określać m.in. szczegółowe parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu, zasady lokalizacji obiektów, rozwiązania infrastrukturalne oraz wymagania dotyczące ochrony środowiska właściwe dla poszczególnych terenów.

W konsekwencji ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko przeprowadzana na etapie Planu ogólnego ma charakter ramowy i prognostyczny. Pozwala na identyfikację możliwych kierunków oraz obszarów występowania oddziaływań wynikających z przyjętej struktury funkcjonalno-przestrzennej, nie przesądza jednak o ich ostatecznym charakterze i skali. Szczegółowa ocena wpływu konkretnych sposobów zagospodarowania na poszczególne komponenty środowiska będzie możliwa na kolejnych etapach planowania i realizacji inwestycji, z uwzględnieniem aktualnych uwarunkowań przyrodniczych, technicznych, przestrzennych i społecznych właściwych dla danej lokalizacji.

Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Skutki realizacji ustaleń „Planu” nie będą więc mieć znaczenia transgranicznego w rozumieniu art. 58 ustawy Prawo ochrony Środowiska.

Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Niniejsze opracowanie stanowi prognozę oddziaływania na środowisko sporządzoną na potrzeby projektu Planu ogólnego Gminy Rojewo.

Plan ogólny gminy jest instrumentem planowania przestrzennego określającym podstawowe zasady i kierunki zagospodarowania przestrzennego na obszarze całej gminy. Dokument ten zastępuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz stanowi akt prawa miejscowego. W planie ogólnym określa się w szczególności strefy planistyczne oraz standardy urbanistyczne, obejmujące podstawowe parametry i zasady zagospodarowania terenów.

Celem sporządzenia planu ogólnego jest określenie spójnych i czytelnych ram prowadzenia polityki przestrzennej gminy, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, społecznych i gospodarczych oraz zasad zrównoważonego rozwoju. Ustalenia planu ogólnego stanowią podstawę do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz uwzględniane są przy ustalaniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa prognoza oddziaływania na środowisko powinna zostać sporządzona w oparciu o ustalenia projektowanego dokumentu oraz analizę aktualnego stanu środowiska na obszarze objętym jego oddziaływaniem. Jej celem jest określenie, analiza i ocena przewidywanych zmian w środowisku, które mogą wystąpić w związku z realizacją ustaleń projektowanego dokumentu.

Oceny potencjalnych zmian w środowisku dokonuje się z uwzględnieniem dwóch wariantów, tj. wariantu zakładającego brak realizacji ustaleń projektowanego dokumentu, określanego jako wariant zerowy, oraz wariantu zakładającego realizację ustaleń planu ogólnego. W ramach analizy wariantu obejmującego realizację ustaleń projektowanego dokumentu ocenia się w szczególności możliwość wystąpienia oddziaływań na obszary Natura 2000, różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne.

Analiza uwzględnia również wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi komponentami środowiska, a także zależności pomiędzy różnymi rodzajami oddziaływań. W szczególności bierze się pod uwagę możliwość wystąpienia oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, w zależności od charakteru i zakresu ustaleń projektowanego dokumentu.

W wyniku reformy systemu planowania przestrzennego plan ogólny gminy stał się podstawowym dokumentem planistycznym sporządzanym i uchwalanym na poziomie lokalnym. Nie stanowi on jednak pierwszego dokumentu określającego zasady i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Z tego względu ocena oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego nie powinna być prowadzona z założeniem, że dokument ten wprowadza sposób zagospodarowania przestrzennego na obszarze dotychczas nieobjętym ustaleniami planistycznymi.

Ustalenia planu ogólnego uwzględniają istniejący stan zagospodarowania przestrzennego gminy, a także kierunki jej rozwoju i przekształceń określone w dotychczasowych dokumentach planistycznych. Dokumenty te wyznaczały przyjęte kierunki polityki przestrzennej gminy i stanowiły podstawę kształtowania jej struktury funkcjonalno-przestrzennej. Fakt, że część ich ustaleń nie została dotychczas w pełni zrealizowana, nie zmienia okoliczności, że określały one przyjęte kierunki rozwoju przestrzennego jednostki samorządu terytorialnego.

Plan ogólny w istotnym zakresie uwzględnia i kontynuuje dotychczasowe kierunki zagospodarowania przestrzennego, zapewniając ciągłość prowadzonej polityki przestrzennej oraz spójność procesów planistycznych. Jednocześnie jego ustalenia uwzględniają aktualne uwarunkowania przestrzenne,

środowiskowe, społeczne i gospodarcze oraz wynikające z nich potrzeby rozwoju i przekształceń zagospodarowania przestrzennego gminy.

W związku z powyższym, przy ocenie potencjalnych oddziaływań na środowisko należy uwzględnić charakter ustaleń planu ogólnego oraz ich powiązanie z dotychczasową polityką przestrzenną gminy. W szczególności należy rozróżnić ustalenia stanowiące kontynuację wcześniej przyjętych kierunków zagospodarowania od nowych przesądzeń wprowadzanych w ramach projektowanego dokumentu. Pozwala to na właściwe określenie zakresu i charakteru potencjalnych zmian w środowisku, jakie mogą być związane z realizacją ustaleń planu ogólnego, z uwzględnieniem istniejącego stanu zagospodarowania oraz dotychczasowych uwarunkowań planistycznych.

Uwzględniając cel planu ogólnego, polegający na określeniu kierunków kształtowania zagospodarowania przestrzennego poprzez wyznaczenie funkcji poszczególnych terenów, a także jego rolę jako podstawy do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, należy wskazać na jego istotne podobieństwo funkcjonalne do dotychczasowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Studium stanowiło dokument określający kierunki rozwoju przestrzennego gminy oraz podstawowe zasady prowadzenia polityki przestrzennej, a jego sporządzenie podlegało procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W ramach tej procedury identyfikowano i oceniano potencjalne skutki środowiskowe związane z realizacją przyjętych kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Rozwój przestrzenny gminy należy postrzegać jako proces ciągły, którego przebieg nie jest uzależniony od zmian w systemie planowania przestrzennego ani od formy obowiązujących dokumentów planistycznych. Dokumenty te, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, określają ramy, zasady i kierunki prowadzenia polityki przestrzennej, dostosowane do aktualnych uwarunkowań oraz potrzeb rozwojowych gminy. W tym ujęciu plan ogólny stanowi kolejny etap kształtowania i porządkowania polityki przestrzennej gminy, uwzględniający zarówno dotychczasowe kierunki zagospodarowania, jak i aktualne uwarunkowania przestrzenne, środowiskowe, społeczne i gospodarcze.

Powyższe uwarunkowania należy uwzględnić przy określaniu metodyki sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko projektu Planu Ogólnego Gminy Rojewo. Zasadne jest w szczególności odniesienie ustaleń projektu planu ogólnego do kierunków zagospodarowania przestrzennego określonych w dotychczas obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Analiza porównawcza pozwala na identyfikację zmian w sposobie kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz określenie tych obszarów, w których ustalenia projektu planu ogólnego wprowadzają nowe lub zmodyfikowane rozwiązania w stosunku do dotychczasowych ustaleń planistycznych.

W dalszej kolejności ocenie poddaje się potencjalne oddziaływania na środowisko wynikające w szczególności z wprowadzonych zmian w kierunkach zagospodarowania przestrzennego. Przyjęcie takiego podejścia umożliwia uwzględnienie ciągłości procesów planistycznych oraz właściwe odniesienie przewidywanych zmian w środowisku do istniejącego stanu zagospodarowania i dotychczasowych ustaleń polityki przestrzennej gminy.

Z punktu widzenia oceny potencjalnych oddziaływań ustaleń planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego istotne znaczenie ma odniesienie projektowanych rozwiązań do ustaleń dotychczas obowiązujących dokumentów planistycznych, a tym samym określenie charakteru i zakresu wprowadzanych zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy.

W związku z powyższym prognoza oddziaływania na środowisko koncentruje się przede wszystkim na identyfikacji i ocenie zmian w zakresie potencjalnych oddziaływań na środowisko, które mogą wystąpić w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego. Analiza obejmuje w szczególności te rozwiązania

planistyczne, które wprowadzają nowe kierunki zagospodarowania przestrzennego lub modyfikują ustalenia przyjęte w dotychczasowych dokumentach planistycznych. W mniejszym zakresie przedmiotem analizy są oddziaływania związane z istniejącym zagospodarowaniem przestrzennym oraz kierunkami rozwoju określonymi we wcześniejszych dokumentach planistycznych, jeżeli występowały one przed sporządzeniem planu ogólnego i nie ulegają istotnym zmianom w związku z jego ustaleniami. Oddziaływania te stanowią element istniejących uwarunkowań środowiskowych i przestrzennych, a ich występowanie nie wynika bezpośrednio z nowych rozstrzygnięć wprowadzanych w ramach projektu planu ogólnego. Nie oznacza to jednak pominięcia tych uwarunkowań w prognozie, ponieważ stanowią one istotny punkt odniesienia dla oceny przewidywanych zmian w środowisku. Dokumenty planistyczne o charakterze strategicznym, w tym dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz plan ogólny, mogą obejmować ustalenia o charakterze adaptacyjnym i rozwojowym.

Ustalenia adaptacyjne odnoszą się do istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego oraz rozpoznanych uwarunkowań środowiskowych, społecznych i funkcjonalnych. Ich celem jest uwzględnienie istniejących sposobów użytkowania terenów oraz zachowanie ciągłości dotychczasowych kierunków polityki przestrzennej. W przypadku, gdy ustalenia te nie prowadzą do istotnych zmian w sposobie zagospodarowania terenów, ich utrzymanie co do zasady nie wiąże się z wystąpieniem nowych rodzajów oddziaływań na środowisko, choć istniejące oddziaływania mogą nadal występować.

Ustalenia rozwojowe obejmują natomiast nowe kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz modyfikacje dotychczasowych rozwiązań planistycznych. Ich realizacja może prowadzić do zmian sposobu użytkowania terenów, rozwoju nowej zabudowy, przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz wystąpienia nowych lub zmienionych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego. Z tego względu ustalenia rozwojowe, w szczególności te, które różnią się od rozwiązań przyjętych w dotychczasowych dokumentach planistycznych, stanowią istotny przedmiot analiz prowadzonych w ramach prognozy oddziaływania na środowisko. Ich ocena powinna uwzględniać zarówno charakter i skalę projektowanych zmian, jak i istniejące uwarunkowania środowiskowe oraz wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi komponentami środowiska.

Sposób formułowania ustaleń w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w planie ogólnym gminy nie jest tożsamy. Dokumenty te różnią się pod względem konstrukcji, zakresu ustaleń oraz sposobu ich przedstawienia. Z tego względu porównanie struktury funkcjonalno-przestrzennej określonej w obu dokumentach, rozumianej jako układ funkcji przypisanych poszczególnym terenom, nie może być prowadzone w sposób mechaniczny i wymaga każdorazowo przeprowadzenia szczegółowej analizy o charakterze eksperckim.

Celem przeprowadzonej analizy jest określenie zakresu, w jakim wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne stanowią kontynuację dotychczasowej polityki przestrzennej gminy oraz wskazanie rozwiązań, które wprowadzają nowe kierunki zagospodarowania lub modyfikują ustalenia przyjęte w dotychczasowych dokumentach planistycznych. Szczególne znaczenie ma identyfikacja zmian dotyczących funkcji poszczególnych terenów oraz parametrów zagospodarowania i zabudowy przypisanych strefom planistycznym, ponieważ mogą one determinować wystąpienie nowych lub zmienionych oddziaływań na środowisko.

Wyniki przeprowadzonej analizy stanowią podstawę do oceny potencjalnych skutków środowiskowych związanych z realizacją ustaleń projektu planu ogólnego. Pozwalają na rozróżnienie ustaleń stanowiących kontynuację dotychczasowych kierunków zagospodarowania od rozwiązań wprowadzających zmiany w polityce przestrzennej gminy. Takie podejście umożliwia ukierunkowanie

prognozy oddziaływania na środowisko na te elementy projektowanego dokumentu, które mogą mieć istotne znaczenie z punktu widzenia ochrony poszczególnych komponentów środowiska oraz realizacji zasad zrównoważonego rozwoju.

Koncepcja rozwoju i zagospodarowania przestrzennego przyjęta w projekcie Planu Ogólnego Gminy Rojewo w znacznym zakresie uwzględnia istniejącą strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy, ukształtowaną w oparciu o dotychczasowe ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz znajdującą odzwierciedlenie w aktualnym sposobie użytkowania i zagospodarowania terenów. Przyjęte rozwiązania w istotnej części stanowią zatem kontynuację dotychczasowych kierunków polityki przestrzennej, przy jednoczesnym dostosowaniu ich do aktualnych uwarunkowań oraz wymogów obowiązującego systemu planowania przestrzennego.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono w oparciu o analizę przewidywanych skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska oraz elementów podlegających ochronie. Analizą objęto trzynaście kategorii, tj.: obszary sieci Natura 2000, różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne.
Ocena potencjalnych oddziaływań została przeprowadzona z uwzględnieniem wzajemnych powiązań pomiędzy poszczególnymi komponentami środowiska oraz zależności zachodzących pomiędzy różnymi rodzajami oddziaływań. Przyjęte podejście umożliwia kompleksową ocenę przewidywanych zmian w środowisku, z uwzględnieniem charakteru, zakresu i skali ustaleń projektu planu ogólnego oraz istniejących uwarunkowań środowiskowych i przestrzennych.

Analizę przeprowadzono w dwóch zasadniczych płaszczyznach:
– w odniesieniu do celów, kierunków i zasad zagospodarowania gminy, oceniając, w jaki sposób ich realizacja może wpływać na poszczególne komponenty środowiska,
– w odniesieniu do funkcji przewidzianych do rozwoju i realizacji na obszarze gminy, określając ich potencjalne oddziaływanie na wskazane elementy środowiska.

W ramach przeprowadzonej oceny zidentyfikowano następujące uwarunkowania dotyczące potencjalnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska:

- różnorodność biologiczna – niemal każda forma działalności związana z zagospodarowaniem i użytkowaniem terenów może powodować oddziaływania na różnorodność biologiczną. W zależności od charakteru i skali podejmowanych działań mogą one mieć zarówno charakter negatywny, związany m.in. z przekształceniem siedlisk i ograniczeniem ich ciągłości, jak i pozytywny, w przypadku rozwiązań sprzyjających zachowaniu lub poprawie warunków funkcjonowania ekosystemów;
- krajobraz – stanowi istotny walor środowiskowy i przestrzenny gminy, a jednocześnie charakteryzuje się podatnością na przekształcenia związane z rozwojem zabudowy i infrastruktury. Szczególne znaczenie w tym zakresie mają obiekty stanowiące dominanty wysokościowe, które ze względu na swoją skalę mogą być wyraźnie eksponowane w krajobrazie i wpływać na jego percepcję;
- gleby – znaczna część obszaru gminy obejmuje gleby o wysokich klasach bonitacyjnych, stanowiące istotny zasób przyrodniczy i produkcyjny. Ich przeznaczenie pod zabudowę lub inne formy zagospodarowania może prowadzić do trwałego ograniczenia ich funkcji rolniczych, a także do uszczelnienia i przekształcenia powierzchni ziemi;
- ludzie – realizacja poszczególnych kierunków zagospodarowania przestrzennego może wpływać na warunki życia, zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców. W zależności od rodzaju i skali podejmowanych działań możliwe jest wystąpienie zarówno oddziaływań pozytywnych, związanych m.in. z poprawą dostępności infrastruktury i warunków zamieszkania, jak

i oddziaływań negatywnych, wynikających przykładowo ze wzrostu natężenia ruchu, emisji zanieczyszczeń lub hałasu. Oddziaływania o różnym charakterze mogą przy tym występować jednocześnie w odniesieniu do tego samego kierunku zagospodarowania;

- zwierzęta i rośliny – komponenty te pozostają w ścisłym związku z różnorodnością biologiczną oraz funkcjonowaniem siedlisk przyrodniczych, w związku z czym mogą podlegać zbliżonym rodzajom oddziaływań. Szczególne znaczenie mają w tym zakresie zmiany sposobu użytkowania terenów, fragmentacja siedlisk, ograniczenie drożności korytarzy ekologicznych oraz przekształcenia warunków siedliskowych;
- wody i powietrze – zwiększenie intensywności zagospodarowania przestrzennego może wiązać się z wystąpieniem presji na środowisko wodne i atmosferyczne, m.in. w związku ze wzrostem zapotrzebowania na wodę, zwiększeniem ilości ścieków i wód opadowych oraz wzrostem emisji związanych z funkcjonowaniem zabudowy i infrastruktury. Jednocześnie odpowiednie rozwiązania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, retencji, ograniczania emisji oraz rozwoju infrastruktury mogą przyczyniać się do poprawy stanu tych komponentów środowiska;
- powierzchnia ziemi – na stan i funkcjonowanie powierzchni ziemi wpływają w szczególności przekształcenia związane z realizacją zabudowy, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz innych form zagospodarowania. Szczególne znaczenie mogą mieć inwestycje o znacznej skali przestrzennej, w tym infrastruktura drogowa, np. obwodnica, oraz rozwój terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą. Realizacja tego rodzaju przedsięwzięć może prowadzić do przekształcenia rzeźby terenu, uszczelnienia powierzchni oraz zmiany dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów.

Do komponentów środowiska, w odniesieniu do których przewiduje się mniejszą podatność na zmiany wynikające z realizacji ustaleń projektu planu ogólnego, należą:

- klimat – realizacja ustaleń dokumentu w skali lokalnej nie powinna powodować istotnych zmian warunków klimatycznych. Możliwe oddziaływania będą miały przede wszystkim charakter pośredni i mogą być związane m.in. ze zmianami sposobu użytkowania terenów, emisją zanieczyszczeń do powietrza oraz przekształceniami lokalnych warunków mikroklimatycznych;
- zasoby naturalne – przewidywany wpływ ustaleń projektu planu ogólnego na zasoby naturalne, w tym zasoby wód podziemnych oraz udokumentowane zasoby surowców, będzie uzależniony od charakteru i intensywności zagospodarowania poszczególnych terenów. Przy zachowaniu obowiązujących zasad ochrony zasobów środowiska nie przewiduje się wystąpienia istotnych zmian w tym zakresie;
- zasoby kulturowe, w tym zabytki – potencjalne oddziaływania ustaleń projektu planu ogólnego na dziedzictwo kulturowe będą miały zasadniczo ograniczony zakres i będą uzależnione od rodzaju oraz lokalizacji planowanego zagospodarowania. Przy uwzględnieniu obowiązujących zasad ochrony zabytków i obiektów objętych ochroną konserwatorską możliwe jest ograniczenie potencjalnych negatywnych oddziaływań, a w przypadku działań związanych z ochroną, zachowaniem i właściwym zagospodarowaniem obiektów zabytkowych – wystąpienie oddziaływań pozytywnych.

Parametry zagospodarowania dla stref planistycznych wyznaczonych w Planie ogólnym Gminy Rojewo są typowe dla poszczególnych rodzajów zagospodarowania.

Z punktu widzenia wpływu ustaleń Planu ogólnego na poszczególne aspekty środowiska przyrodniczego, szczególnie ważne jest odniesienie jego ustaleń do istniejącego zagospodarowania (czyli skala planowanych zmian). Punktem odniesienia dla prowadzonych analiz porównawczych jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rojewo, uchwalonego uchwałą nr XXIII/136/2012 Rady Gminy Rojewo z dnia 13 grudnia 2012 r. w sprawie studium

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rojewo, zmienionego uchwałą nr LVII/345/2023 Rady Gminy Rojewo z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rojewo. Szczegółowa analiza zmian ustaleń wprowadzanych w Planie ogólnym wobec ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, prowadzi do następujących wniosków:

1) Znaczna część proponowanych zmian ma charakter formalny i polega przede wszystkim na dostosowaniu ustaleń planistycznych do istniejącego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów. Oznacza to, że pomimo występowania różnic pomiędzy dotychczas obowiązującymi dokumentami planistycznymi a projektowanymi ustaleniami w zakresie sposobu określenia funkcji poszczególnych terenów, faktyczne zagospodarowanie tych obszarów nie ulega zmianie. Istniejące zagospodarowanie zostało bowiem zrealizowane na podstawie wcześniej obowiązujących ustaleń i funkcjonuje w przestrzeni niezależnie od przyjętej w nowym dokumencie nomenklatury planistycznej. Wprowadzane korekty dotyczą zatem przede wszystkim sfery formalno-prawnej i normatywnej, nie powodując bezpośredniej zmiany istniejącej struktury przestrzennej gminy.
   Należy jednocześnie wskazać, że dotychczas obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego charakteryzowało się stosunkowo większą elastycznością w zakresie określania dopuszczalnych kierunków zagospodarowania i funkcji terenów. Pozwalało to na uwzględnianie szerszego katalogu potencjalnych sposobów wykorzystania poszczególnych obszarów, pozostawiając jednocześnie możliwość ich dalszego doprecyzowania na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny, jako dokument planistyczny o bardziej sformalizowanym i jednoznacznym charakterze, wprowadza w tym zakresie bardziej precyzyjne ustalenia dotyczące przeznaczenia i zasad zagospodarowania poszczególnych terenów. Różnica ta jest szczególnie widoczna w odniesieniu do obszarów, dla których wcześniejsze dokumenty planistyczne dopuszczały możliwość rozwoju różnych funkcji lub wskazywały alternatywne kierunki ich przyszłego zagospodarowania, uzależnione od zmieniających się uwarunkowań i potrzeb.
   W projektowanym planie ogólnym dokonano uszczegółowienia tych kierunków poprzez określenie docelowego sposobu zagospodarowania poszczególnych obszarów, zgodnie z przyjętymi zasadami kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz aktualnymi uwarunkowaniami jej rozwoju. Ustalenia te zostały następnie ujęte w sformalizowanej strukturze planu ogólnego, nadając im charakter wiążący w zakresie przewidzianym przepisami prawa. W konsekwencji należy uznać, że przedmiotowe zmiany, pomimo ich istotnego znaczenia z punktu widzenia uporządkowania i ujednolicenia systemu planowania przestrzennego, nie muszą prowadzić do powstania nowych elementów zagospodarowania ani do fizycznego przekształcenia istniejącej struktury przestrzennej. W znacznej części stanowią one bowiem uporządkowanie, uszczegółowienie i formalne doprecyzowanie dotychczasowych kierunków zagospodarowania, dostosowane do aktualnych wymogów prawnych oraz uwarunkowań rozwoju gminy. Z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko oznacza to, że sama zmiana kwalifikacji lub sposobu określenia funkcji terenu nie powinna być utożsamiana z wystąpieniem nowego oddziaływania na środowisko, jeżeli nie wiąże się z rzeczywistą zmianą sposobu zagospodarowania lub intensywności użytkowania tego terenu;

2) Rozmieszczenie terenów obejmujących istniejącą zabudowę oraz obszarów wskazanych w planie ogólnym jako potencjalne tereny rozwoju nowej zabudowy pozostaje w znacznym stopniu zgodne z ustaleniami dotychczas obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków

zagospodarowania przestrzennego. Przyjęte w projekcie planu ogólnego rozwiązania stanowią zatem w dużej mierze kontynuację dotychczasowych kierunków zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem aktualnych uwarunkowań oraz wymogów wynikających z obowiązujących przepisów prawa.

Istotnym elementem weryfikacji dotychczasowych ustaleń była szczegółowa analiza faktycznego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów, przeprowadzona z wykorzystaniem dostępnych danych przestrzennych, w tym materiałów publikowanych na branżowych geoportalach oraz ortofotomap. Materiały te umożliwiły identyfikację istniejącego zagospodarowania, określenie zasięgu terenów zabudowanych oraz weryfikację zgodności ustaleń planistycznych ze stanem faktycznym występującym w przestrzeni. Przeprowadzona analiza wskazuje, że projekt planu ogólnego w znacznym zakresie odzwierciedla zarówno dotychczasowe kierunki zagospodarowania określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jak i rzeczywisty sposób użytkowania terenów. W konsekwencji przyjęte rozwiązania należy postrzegać przede wszystkim jako kontynuację i uporządkowanie istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej, a nie jako zasadniczą zmianę dotychczasowej koncepcji rozwoju gminy.

Należy przy tym podkreślić, że projekt planu ogólnego nie zakłada wprowadzania rozległych, nowych terenów rozwojowych, wykraczających poza dotychczas określone kierunki zagospodarowania. W niektórych przypadkach zasięg terenów wskazanych w projekcie planu ogólnego jest nawet mniejszy w stosunku do obszarów wyznaczonych w dotychczasowym studium. Ograniczenie to nie wynika jednak z zasadniczej zmiany przyjętej koncepcji rozwoju przestrzennego gminy, lecz przede wszystkim ze zmiany systemu planowania przestrzennego oraz odmiennego sposobu kwalifikowania i zapisu poszczególnych funkcji. Ustalenia planu ogólnego charakteryzują się bowiem większą precyzją przestrzenną i formalną, co może prowadzić do bardziej szczegółowego określenia granic poszczególnych obszarów, bez faktycznego zwiększenia skali przewidywanych przekształceń przestrzennych.

Z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko istotne jest zatem rozróżnienie pomiędzy zmianą sposobu przedstawienia i kwalifikacji terenów w dokumencie planistycznym a rzeczywistą zmianą sposobu ich zagospodarowania. W przypadku, gdy zmiana ta ma charakter przede wszystkim formalny i nie prowadzi do zwiększenia powierzchni terenów przeznaczonych pod rozwój zabudowy ani do zwiększenia intensywności przewidywanego zagospodarowania, nie należy jej utożsamiać z wystąpieniem nowych, istotnych oddziaływań na środowisko;

3) Należy również wskazać, że obowiązujące dotychczas studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zostało przyjęte w 2012 r., zmienionego w 2023 r. a zatem w odniesieniu do okresu jego obowiązywania oraz charakteru uwarunkowań planistycznych pozostaje dokumentem stosunkowo aktualnym. Zasadnicze ustalenia studium, w tym określone w nim kierunki rozwoju przestrzennego, w znacznym zakresie zachowują swoją aktualność i pozostają adekwatne do istniejących uwarunkowań oraz potrzeb rozwojowych gminy.

   W związku z powyższym należy podkreślić, że sporządzenie planu ogólnego wynika przede wszystkim ze zmian systemowych w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązku dostosowania dokumentów planistycznych gminy do nowych wymogów prawnych. Potrzeba opracowania planu ogólnego nie jest zatem bezpośrednim następstwem stwierdzenia zasadniczej nieaktualności dotychczasowej polityki przestrzennej ani konieczności jej gruntownej rewizji.

Projekt planu ogólnego należy w tym kontekście postrzegać przede wszystkim jako element dostosowania polityki przestrzennej gminy do nowego modelu planowania przestrzennego, przy jednoczesnym zachowaniu ciągłości podstawowych kierunków jej rozwoju. Przyjęcie nowych ustaleń planistycznych w znacznej mierze stanowi kontynuację dotychczasowej polityki przestrzennej, przy czym jej zapisy zostały dostosowane do aktualnych wymogów formalnoprawnych oraz struktury i zakresu ustaleń właściwych dla planu ogólnego.
Z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko okoliczność ta ma istotne znaczenie, ponieważ zakres przewidywanych zmian należy oceniać przede wszystkim przez pryzmat rzeczywistych różnic pomiędzy dotychczasowym sposobem zagospodarowania, kierunkami określonymi w studium a ustaleniami projektu planu ogólnego. Sam fakt zastąpienia dotychczasowego dokumentu nowym instrumentem planistycznym nie przesądza bowiem o wystąpieniu nowych oddziaływań na środowisko, jeżeli zasadnicze kierunki zagospodarowania oraz skala przewidywanych przekształceń pozostają zbliżone do dotychczasowych;

4) Podsumowując powyższe ustalenia, należy stwierdzić, że projekt planu ogólnego nie wprowadza zasadniczej zmiany dotychczasowej koncepcji rozwoju przestrzennego gminy. Jego podstawowym celem nie jest bowiem redefinicja kierunków polityki przestrzennej ani opracowanie całkowicie nowych założeń dotyczących sposobu zagospodarowania obszaru gminy, lecz dostosowanie dotychczasowych ustaleń planistycznych do aktualnych wymogów prawnych oraz do struktury i formy właściwej dla planu ogólnego. W konsekwencji merytoryczna treść projektu planu ogólnego pozostaje w znacznym zakresie zbieżna z dotychczasową polityką przestrzenną gminy. Występujące pomiędzy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego a projektem planu ogólnego różnice dotyczą w dużej mierze sposobu klasyfikacji, delimitacji i zapisu poszczególnych funkcji oraz stopnia szczegółowości ustaleń. Mają one przede wszystkim charakter porządkujący, formalny i doprecyzowujący, wynikający z odmiennej konstrukcji prawnej i metodologicznej obu dokumentów.
Projekt planu ogólnego należy zatem traktować jako kontynuację i usystematyzowanie dotychczasowych kierunków polityki przestrzennej gminy, przy jednoczesnym dostosowaniu ich do aktualnego systemu planowania przestrzennego. Przyjęte rozwiązania nie stanowią zasadniczego odejścia od kierunków rozwoju określonych w 2012 r., czy 2023 r. lecz ich uporządkowanie i przełożenie na nowy instrument planistyczny, uwzględniający aktualne wymogi formalnoprawne oraz istniejące uwarunkowania przestrzenne, środowiskowe i społeczno-gospodarcze. Z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko powyższa ciągłość ma istotne znaczenie, ponieważ zakres potencjalnych oddziaływań należy odnosić przede wszystkim do tych ustaleń planu ogólnego, które rzeczywiście zmieniają dotychczasowe możliwości zagospodarowania i użytkowania terenów. Sama zmiana formy dokumentu, sposobu zapisu lub klasyfikacji funkcji nie stanowi natomiast podstawy do uznania, że nastąpiła rzeczywista zmiana presji wywieranej na środowisko.

Ogólna ocena wynikająca z przeprowadzonej prognozy wskazuje, że projekt Planu ogólnego Gminy Rojewo stanowi w znacznej mierze konsekwencję reformy systemu planowania przestrzennego oraz wynikającego z niej obowiązku dostosowania dokumentów planistycznych do nowych wymogów prawnych. Zakres zmian w stosunku do dotychczas obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest ograniczony, co wynika również z faktu, że dotychczasowe ustalenia planistyczne w zakresie podstawowych kierunków rozwoju przestrzennego gminy zachowują aktualność.

Koncepcja rozwoju przestrzennego przyjęta w projekcie planu ogólnego w znacznym zakresie stanowi częściową kontynuację kierunków określonych w dotychczasowym studium. Zidentyfikowane różnice wynikają przede wszystkim z odmiennej konstrukcji obu dokumentów, zakresu ich ustaleń oraz sposobu ich przedstawienia, w tym formy graficznej. W części mają one charakter porządkujący i dostosowujący dotychczasowe kierunki polityki przestrzennej do wymogów obowiązującego systemu planowania przestrzennego.

W ramach prognozy przeanalizowano również możliwość zastosowania działań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub minimalizowaniu potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogą wystąpić w związku z realizacją ustaleń projektu Planu ogólnego Gminy Rojewo. Analizie poddano również możliwość zastosowania rozwiązań alternatywnych względem przyjętych ustaleń planistycznych, z uwzględnieniem celów i zakresu projektowanego dokumentu oraz istniejących uwarunkowań przestrzennych i środowiskowych.

Przeprowadzona analiza wskazuje, że przyjęte w projekcie planu ogólnego rozwiązania uwzględniają zarówno potrzeby rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, jak i konieczność ochrony zasobów oraz walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego. W odniesieniu do analizowanych rozwiązań nie zidentyfikowano takich wariantów alternatywnych, których zastosowanie, przy zachowaniu podstawowych celów i założeń planu ogólnego, prowadziłoby do istotnego ograniczenia przewidywanych oddziaływań na środowisko. Przyjęte rozwiązania należy zatem rozpatrywać w kontekście konieczności zachowania równowagi pomiędzy potrzebami rozwoju przestrzennego gminy a wymaganiami w zakresie ochrony środowiska i zasadami zrównoważonego rozwoju.

Prognoza zawiera ponadto propozycję monitorowania skutków realizacji ustaleń planu ogólnego, obejmującą określenie zakresu, metod oraz częstotliwości prowadzenia obserwacji i analiz. Przyjęty system monitoringu ma na celu umożliwienie oceny skutków realizacji ustaleń dokumentu oraz identyfikację ewentualnych nieprzewidzianych zmian i oddziaływań na środowisko. Wyniki monitoringu mogą stanowić podstawę do podejmowania odpowiednich działań w przypadku stwierdzenia wystąpienia niekorzystnych zmian w środowisku.

Maja Podsiadło

Adres do korespondencji:
Pracownia Projektowa Sieć I
Paweł Łukowicz
ul. Gdańska 54/6
85-021 Bydgoszcz

Oświadczenie autora dokumentu

Oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670) i jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Podsiadło.....
podpis